

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Α. Δ. ΓΕΩΡΓ. ΠΟΥΛΟΥ
ΑΡΙΘ. 3954

95
J. H. Georgopoulos

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

ΤΗΣ

ΝΕΑΣ ΕΠΤΑΛΟΦΟΥ.

Ἀναγινώσκοντές ποτε τὸ ἀριστούργημα τῆς Ποιητικῆς Μούσης ἔθνοφιλοῦς τινος ποιητοῦ, τοῦ Ἀλεξάνδρου Σούτσου, τοῦ πρὸ μικροῦ εἰς τὴν ἀθανασίαν ἀποδημήσαντος, ἠσθάνθημεν δάκρυα λυγρὰ, τέγγοντα τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμῶν, ὅτε, κατὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν πρώτων ἐκείνων στίχων

*χώρα μεγαλοφύτας, εἰς τοὺς κόλπους σου τὸ πάλαι
ἀνεβλάστουν, ὦ πατρίς μου, αἱ ἰδέαι αἱ μεγάλαι,*

ἀνεπολήσαμεν τῶν εὐκλεῶν ἐκείνων ἡμερῶν, καθ' ἃς ἡ φίλη ἡμῶν πατρίς, ἀγλαοφαρῆς, ἀγλαόκουρος καὶ ἀγλαοφεγγής, ἐπεδαψίλευε διὰ χειρὸς ἐλευθερίου τὰ φῶτα, τὸν πολιτισμὸν εἰς ἅπασαν τὴν οἰκουμένην, καὶ, ἀντιπαραθέντες τὴν ἐποχὴν ἐκείνην πρὸς τὴν νῦν, δὲν ἠδυνήθημεν ἵνα μὴ ἀνακράξωμεν καὶ ἡμεῖς

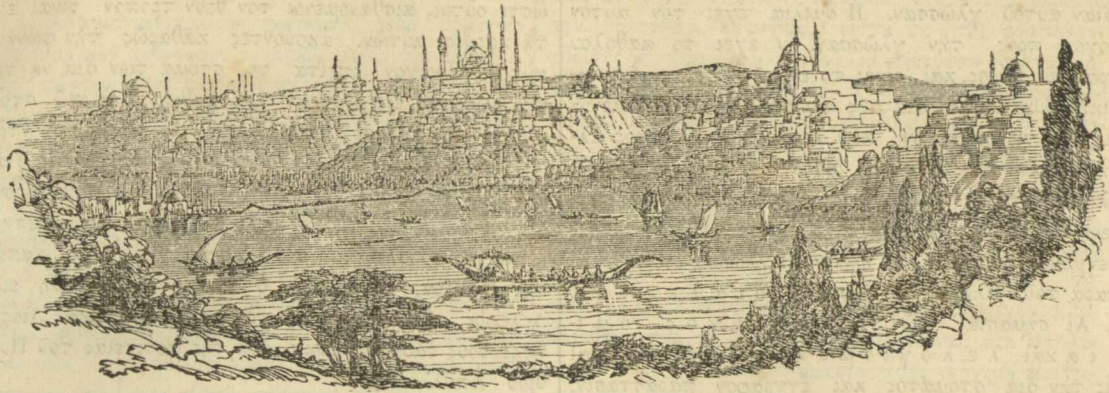
*εἰς τοὺς κόλπους σου θεῦ! τώρα ἐμφωλεῖαι ἀμουσία,
ὦ πατρίς μου, τῶν γραμμάτων· διατὶ τόση θυσία ;*

Καὶ αἰφνης ὁ νοῦς ἡμῶν ἀπηνέχθη εἰς τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, τὴν μεγαλώνυμον, λέγομεν, ἐποχὴν τοῦ Περικλέους, καὶ ὡς ἐν Ἐνυπνίῳ καθεωρῶμεν τοὺς ἰσοθέους ἐκείνους φῶτας, οἵτινες ἐγένοντο ἀρχηγεῖται τοῦ πολιτισμοῦ, καὶ, διαβατικὸν ῥίπτοντες βλέμμα ἐπὶ τῆς τότε ἱστορίας τοῦ ἔθνους ἡμῶν, ἐσκέφθημεν, ἐλογίσθημεν, ἀνεμνήσθημεν, ἐῤῥεμβάσαμεν, εἶδομεν, καὶ ἰδοὺ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς σκέψεως ἡμῶν, ἰδοὺ πᾶν ὅ,τι εἶδομεν.

Ἐπαυσεν ἡ σωματικὴ πάλη, ἤρξατο ἡ διανοητικὴ ὁ Θεμιστοκλῆς, Ἀριστείδης, Κίμων ἀπέθανον, βασιλεύει ὁ Περικλῆς· ὁ Περικλῆς βασιλεύει, καὶ ἡ διάνοια ἡγεμονεύει· σκηπτρον αὐτῆς ἡ μεγαλοφύα τῶν συγγραφέων, σῶμα ὁ πολιτισμὸς τοῦ λαοῦ, στόμα αὐτῆς ἔνδοξον, γοητευτικόν, ἐφέλκον τὰς καρδίας, τὸ στόμα τοῦ Ὀλυμπίου Περικλέους. Ὁ Περικλῆς βασιλεύει· τί πρῶτον νὰ ἴδῃ τις; ποῦ νὰ στρέψῃ τὸ βλέμμα; τί πρῶτον νὰ θαυμάσῃ; Ἐξέλθωμεν εἰς τὴν ὁδόν. Ἐνθεν μὲν πλήττει τὰ ὄμματα ἡμῶν ἡ ζωγραφικὴ τοῦ Πολυγνώτου, ἡ γλυπτικὴ τοῦ Φειδίου, ἔνθεν δὲ ἀντηχεῖ εἰς τὰ ὦτα ἡμῶν ἡ πολιτικὴ φωνὴ τοῦ Περικλέους. Ἐνταῦθα ὁ λαὸς ἐπευφημεῖ τὰς τραγωδίας καὶ κωμωδίας μετὰ μεγίστης λεπτονοίας καὶ καλαισθησίας, ἐκεῖ ὁ λαὸς συῤῥέει ὅπως ἴδῃ τοὺς Εὐθύφρονας, Πώλους, Γοργίας, καταβαλλομένους ὑπὸ τῆς ἀκαταβλήτου εἰρωνείας τοῦ Σωκράτους. Πανταχοῦ κίνησις, πρόοδος, ἐπίδοσις.

Τότε δὲ ἠρωτήσαμεν ἡμᾶς αὐτοὺς περὶ τοῦ αἰτίου τῆς τότε προόδου, καὶ ἀπηντήσαμεν ἀδιστακτῶς, ὅτι τούτων ἀπάντων αἴτιος ἦν ἡ δημοσιογραφία, ἢ, διὰ νὰ εἴπωμεν γενικώτερον καὶ καθ' Ὅμηρον, ἡ δ η μ ι ο υ ρ γ ί α, ἡ διηνεκὴς ἐργασία τῶν πεπαιδευμένων διὰ τὸν λαόν. Τὸ πνεῦμα τῆς Ἑλληνικῆς κοινωνίας ἐφάνη ἤδη ἀπ' ἀρχῆς τῆς συστάσεως αὐτῆς· αἱ τέχναι, αἱ ἐπιστῆμαι, τὰ γράμματα δὲν ἦσαν, ὡς ἐν Αἰγύπτῳ, Ἰνδῇ καὶ ταῖς λοιπαῖς Ἀσιατικαῖς χώραις, εἰδικὸν κληροδόμημα προνομιούχων τινῶν τάξεων· τὸ σῶμα τῆς Ἑλληνικῆς κοινωνίας ἦν συμπαγὲς καὶ ἀνάλογον· προοδευούσης τῆς κεφαλῆς, τῆς τῶν πεπαιδευμένων τάξεως, συμπροώδευον καὶ τὰ μέλη, ἦτοι ὁ δῆμος, ὁ λαός. Οἱ πρῶτοι διδάσκαλοι τῆς Ἑλληνικῆς κοινωνίας, οἱ ποιηταί, κατανοήσαντες τὴν φύσιν τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ τὴν ἱεράν αὐτῶν ἀποστολήν, ὠνομάσθησαν δ η μ ι ο υ ρ γ ο ἰ, ἐργαζόμενοι δηλονότι ὑπὲρ τοῦ δήμου, ὑπὲρ τῆς ἀναπτύξεως αὐτοῦ, συνωδὰ τῇ ἀναπτύξει τῆς τῶν πεπαιδευμένων τάξεως. Καὶ οὕτως ἡ παιδεία, ἡ ἀνάπτυξις, ὁ πολιτισμὸς, ἄτινα

ΕΠΤΑΛΟΦΟΣ ΝΕΑ.

15 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ, 1865.

ΕΤΟΣ ΠΡΩΤΟΝ.

ΑΡΙΘΜΟΣ 4.

ΕΡΜΗΣ Ο ΛΟΓΙΟΣ.

Γνωστὸν βεβαίως ὑπάρχει εἰς τοὺς πλείστους τῶν ὁμογενῶν τὸ ὄνομα Λόγιος Ἑρμῆς. Ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦτο ἐξεδίδετο ἀπὸ τοῦ 1811—1821 ἐν Βιέννῃ τῆς Αὐστρίας ὑπὸ ὁμογενῶν, περιπύστων σοφία τε καὶ ἀρετῇ, φιλολογικῇ ἐφημερίς, δι' ἧς μετωχετεύοντο εἰς τὸ Ἔθνος ἡμῶν διάφοροι ἐπιστήμων Ἑλληνιστῶν τῆς Εὐρώπης διατριβαί, περὶ παντοίας καὶ ποικίλην ἀσχολούμεναι ὕλην, καθὼς καὶ οὐκ ὀλίγαι πρωτότυποι παρὰ τῶν τότε σοφῶν τοῦ Ἔθνους συνταγμέναι διατριβαί καὶ ἐκθέσεις κλπ. τιμὴν τῶ ὄντι ἐμποιοῦσαι εἰς τε τοὺς συγγραφεῖς καὶ ἐκδότας τούτων, καὶ εἰς ὅλον ἐν γένει τὸ Ἔθνος, ἐνώπιον μάλιστα τῆς Εὐρώπης. Ἡ πολλαχῶς τὸ Ἔθνος ἡμῶν, ἐν κρισιμωτάταις μάλιστα περιστάσεσιν, ὠφελήσασα ἐφημερίς αὕτη εἴτε περιοδικὸν, κατὰ δεκαπενθημερίαν ἐκδιδομένη, καὶ σήμερον, μετὰ παρέλευσιν ὀλοκλήρου πεντηκονταετηρίδος, ἀναδιφωμένη, ἐφελκύνει τὸν θαυμασμὸν ἀπάντων, παντοίας ἐπωφελοῦς καὶ ἐμβριθοῦς βρίθουσα ὕλης. Τοσοῦτω δὲ περισσότερον θαυμάζει ὁ ἀναγνώστης, ὅσω βλέπει ὅτι τὰ μετὰ ἡμισυαἰῶνα ἐκδιδόμενα δὲν δύνανται, δυστυχῶς, ἠ' ἀνθαμιλλῶνται πρὸς τὸ ἐθνικὸν τοῦτο σύγγραμμα, ὅπερ δυνάμεθα νὰ ὀνομάσωμεν ὄντως πρόδρομον τῆς καθ' ἡμᾶς ἀναγεννήσεως τῶν γραμμάτων.

Ἐπιποθοῦντες πρὸ καιροῦ ἵνα καταστήσωμεν γνωστὰς καὶ εἰς τὴν νεωτέραν γενεάν τὰς οὐσιωδεστέρας τῶν ἐν αὐτῇ διατριβάς, πρωτοτύπους τε καὶ μὴ, ἀρχόμεθα ἀπὸ τῆς σήμερον δημοσιεύοντες ταύτας κατ' ἐκλογὴν

ἐν τῇ ΝΕΑ ΕΠΤΑΛΟΦΩ, ὅπως, ὅσον τὸ δυνατόν, καταστή αὕτη ἐφάμιλλος τοῦ περιωνύμου τούτου καὶ ἱστορικοῦ περιοδικοῦ, καὶ ἐθνικὸν ὅλως χρῆμα, πεποιθότες ὅτι θέλομεν εὐαρεστήσει τοὺς τὰ πατρίωα πρὸ πάντων, ἐν λόγοις τε καὶ ἔργοις, σεβόμενους.

Ἐπειδὴ δὲ ὅπως δήποτε ἡ γλωσσικὴ ἔκφρασις ἔλαβεν ἐπαισθητὴν ἤδη βελτίωσιν, ἐξαιτούμεθα συγγνώμην, ἂν ἐπιφέρωμεν ἐνιαχοῦ τροποποίησιν τινα περὶ τὰς λέξεις τῶν δημοσιευομένων διατριβῶν, ὅτε καὶ ὅπου δεῖ. Ἡ ἀναδημοσιευομένη περὶ φιλολογίας διατριβὴ εἶναι πόνημα τοῦ σοφοῦ καὶ φιλέλληνης Θιέρσου, ἐκφωνηθεῖσα παρ' αὐτοῦ ἐνώπιον τῆς σοφῆς ὁμηγύρεως τῶν μελῶν τῆς ἐν Μονάχῳ Βασιλ. Ἀκαδημίας τῶν ἐπιστημῶν τῶ 1813. Τοιαῦται φιλολογικαὶ διατριβαί εὐρίσκονται παρὰ Γερμανοῖς πολλαί.

B. Δ. ΚΑΛΛΙΦΩΝ.

ΠΕΡΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ.

Ἰπὸ τὴν λέξιν λόγος ἐν τῇ συνθέτῳ λέξει φιλολογία δὲν πρέπει νὰ ἐννοῶμεν αὐτὸ τούτο τὸ λόγος ἢ γλώσσα, καὶ νὰ ἐξηγῶμεν τὸ φιλολογία διὰ τοῦ ἀγάπη, σπουδὴ περὶ τὸν λόγον, σπουδὴ τῆς γλώσσης, ἢ, ἐτι στενωτέρου, διὰ τοῦ γραμματικῆ σπουδῆ. Ἐπειδὴ ἡ λέξις λόγος σημαίνει καὶ τὸν λογισμὸν ἢ τὴν σκέψιν, ἐξ οὗ τὸ λογιζέσθαι, καὶ τὸ διὰ τοῦ λογισμοῦ, τῆς σκέψεως κεκτημένον: τὸ λελογισμένον ὅταν δὲ τοῦτο ἐκτεθῇ διὰ λέξεων καὶ λόγων, σημαίνει προσέτι καὶ τὴν ὁμιλίαν: ἤτοι παράστασιν, μορφήν τοῦ λελογισμένου, καὶ οὐδέποτε ἀπλῶς τὸν λόγον ἢ τὴν γλώσσαν, ἥτις διαφέρει ὅλως διόλου τῆς ὁμιλίας: διότι ἡ ὁμιλία εἶναι

ἡ αὐτὴ εἰς ὅλα τὰ ἔθνη, ἐνῶ ἕκαστον ἔθνος ἔχει τὴν ἰδίαν αὐτοῦ γλῶσσαν. Ἡ ὁμιλία ἔχει τὸν αὐτὸν λόγον πρὸς τὴν γλῶσσαν, ὃν ἔχει τὸ καθόλου πρὸς τὸ μέρος, καὶ εἶναι τὸ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ διανοητικῇ δυνάμει καὶ διὰ τῆς γλώσσης ἀναπτυσσόμενον σύστημα τῶν σχέσεων, καθ' ἃς συνέγονται πρὸς ἀλλήλας καὶ πρὸς ἄλλα αἱ ἰδέαι καὶ ἐννοιαί, ἐνῶ ἡ γλῶσσα παρίστανται μόνον τὴν σημασίαν τῶν σχέσεων ἐκείνων, διὰ τῶν παρ' ἑκάστῳ ἔθνει παραδεγμένων φθόγγων καὶ νόμων. Ἡ γλῶσσα ὀνομάζεται παρὰ τοῖς Ἕλλησι καὶ φωνή, διὰ λεκτοῦ.

Αἱ σημασίαι τῶν λέξεων λόγος, ὁμιλία καὶ λελογισμὸν μετέβησαν καὶ εἰς τὴν διὰ στόματος καὶ ἔγγραφον παράστασιν, δηλοῦσαι καὶ τὸ παριστάμενον, ἐξαγγελλόμενον, ἀποδεικνύμενον, καὶ λεγόμενον. Ὅθεν λόγοι τοῦ Αἰσώπου, οἱ Μῦθοι — λόγοι Δημοσθένους κτλ. ὡσαύτως διηγήσεις συμβάντων, μῦθοι (κατὰ τὴν ἀρχαίαν σημασίαν τῆς λέξεως), εἰδήσεις, τῶν ὁποίων ἡ συλλογὴ ἦν ἔργον τῶν πρῶτον ἐν πεζῷ συγγραψάντων λόγῳ, ἐξ οὗ καὶ Λογογράφοι ὄλοι ὠνομάζοντο, καὶ τὰ συγγράμματα αὐτῶν Λόγοι ὀνόματα, ὧν οὐδὲ ἕγνος φαίνεται ἐν τῷ ἐπικῷ αἰῶνι. Ἡ χρῆσις τῶν λέξεων τούτων περιορίσθη διὰ τῆς λέξεως ἔπος (παρὰ τὸ εἰπεῖν), ὅπερ ἔλαβε τὴν σημασίαν λόγου, καθ' ὑψηλοτέρους συνθεθεμένου νόμους, ἐξ οὗ καὶ ἡ ἔποςοιῖα, τὸ δὲ λόγος ἔμεινε πλέον ὄνομα, ἰδιόζον εἰς τὸν πεζὸν λόγον.

Τὸ ἐξαγγελλόμενον ἢ λεγόμενον, ὡς πρὸς τὸν διδασκόμενον ἢ μαθητόντα αὐτὸ, εἶναι γνώσεσις ὅθεν λόγιοι οἱ ἐγκρατεῖς τῶν γνώσεων τούτων: ἦγουν οἱ πεπαιδευμένοι, ὡς, π. χ. ἀπαντᾶται παρ' Ἡρόδοτῳ «λόγιοι Περσῶν, Αἰγυπτίων». Ἀφοῦ αἱ λέξεις φιλόσοφος καὶ φιλοσοφία εἰσῆχθησαν εἰς τὴν συνήθειαν, ἐγένετο ἀκολούθως χρῆσις καὶ τῶν λέξεων φιλόλογος καὶ φιλόλογος ἀντὶ τοῦ λόγιος καὶ λόγιοι, κατ' ἀναλογίαν.

Εἰς τοὺς ἀρχαιοτέρους χρόνους ἦσαν γνωσταὶ μόνον αἱ λέξεις σοφὸς καὶ σοφιστής, αἵτινες καὶ παρ' Ἡρόδοτῳ φαίνονται ταυτοσημαντοί, σημαίνουσαι ὅλους ἐκείνους τοὺς ἀνδρας, οἵτινες ἐσπούδαζον ὅπως κοσμήσωσι τὸν βίον μετὰ τὴν ἀληθῆ ἠθικὴν, εἴτε δι' ἐρευνῶν, εἴτε διὰ νομοθεσιῶν, εἴτε καὶ διὰ μουσικῆς. Αἱ λέξεις αὗται εἶναι ἐπίσης ἄγνωστοι εἰς τὸν ἐπικὸν αἰῶνα, καὶ μόνον εἰς τοὺς Ὀμηρικούς Ἴμνους ἀπαντᾶται κατὰ πρῶτον ἡ λέξις σοφίη μετὰ τὸν Λυκούργον ὅμως ἔως τοῦ Πινδάρου, οἱ νομοθέται, οἱ ποιηταί, καὶ οἱ ἀκολούθως ὀνομασθέντες φιλόσοφοι, λέγονται κοινῶς σοφοὶ καὶ σοφισταί: καὶ οὗτοί εἰσιν οἱ πεφωτισμένοι, εὐεργέται καὶ ἀναμορφωταὶ θεωρούμενοι τοῦ ἔθνους.

Ὅτι δὲ οὗτοι ἐγνώριζον, ἐθεωρεῖτο ὡς ἀνώτερον τι κτῆμα, οὐχὶ διὰ τῆς ἐπιμελείας προσγινομένου, ἀλλὰ κεχαρισμένου εἰς αὐτοὺς ὑπὸ τῶν θεῶν, οἵτινες

τὸ ἐνέπνεον εἰς αὐτοὺς, ὡς εἰς ἡγαπημένους, οὕτως, ὥστε οὗτοι, αἰσθανόμενοι τὸν θεὸν τρόπον τινὰ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν, ἀκούοντες καθαρῶς τὴν φωνὴν αὐτοῦ, ἦνοιγον ἔπειτα τὸ στόμα τῶν διὰ τὰ τὸ κηρύξωσι καὶ εἰς ἄλλους: καὶ καθὼς διὰ τοῦ στόματος τῆς Πυθίας ἀπεκάλυπτεν ὁ Ἀπόλλων τὰ μέλλοντα, οὕτως ἐθεώρουν ὅτι ὁ θεὸς ἀπεκάλυψε διὰ μὲν τοῦ Πινδάρου τὴν ᾠδὴν, διὰ δὲ τοῦ Πυθαγόρου τὰ μυστήρια τῆς φύσεως κτλ. Καὶ καθὼς ὁ νομοθέτης Μίνως συνεβουλεύετο τὸν ὕψιστον θεὸν Δία, κατὰ τὸν Ὀμηρον, οὕτω καὶ ὁ Λυκούργος μετέβη εἰς Δελφούς, διὰ τὰ μάθη τὰς ἀποφάσεις τοῦ Διός: ἦτοι τοὺς ἑαυτοῦ νόμους, διὰ τῆς μεσιτείας τοῦ Πυθίου Ἀπόλλωνος.

Ὅτι ἠδύνατο τὰ μάθη τις ἐν τούτοις ἦτο πανταχοῦ ὀλίγον καὶ ἐλλιπές, καὶ ἐπὶ Σωκράτους ἀκόμη τόσον ἀσθενές, ὥστε εὐκόλως ἐγένετο λεία τῶν Σοφιστῶν. Ὁ Πίνδαρος λέγει.

« . . . Σοφὸς ὁ πολ-

λὰ εἰδὼς φυᾶ.

Μαθόντες δὲ, λάβροι
παγγλωσσία, κῆρακες ὡς,
ἄκραντα γαρυετον,

Δίος πρὸς ὄρνιθα θεῖον».

Ἀλλὰ περὶ αὐτοὺς καὶ τοὺς προτέρους χρόνους τὰ μαθήματα ἔλαβον πολὺ μεγαλύτεραν ἔκτασιν, καὶ τρεῖς ἀνδρες κυρίως: ὁ Πυθαγόρας, Ἡρόδοτος καὶ Ἰπποκράτης, κῆρξαν ἐπὶ πολὺ τὴν τοῦ μαθητῆν ὑπόληψιν: ὁ μὲν Πυθαγόρας, ὡς κατευθύνων καὶ ὁδηγῶν τὴν μάθησιν κυρίως εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν σχέσεων τῶν ὄντων, καὶ στερεώσας διὰ τούτου, ὑπὲρ πάντα ἄλλον, τὴν Μαθηματικὴν, κατὰ τὴν ἀρχαίαν τῆς λέξεως σημασίαν λαμβανόμενῃ, καθ' ἣν συμπεριλαμβάνεται καὶ ἡ Μουσικὴ καὶ ἡ ῥυθμικὴ: ὁ δὲ Ἡρόδοτος, ὡς καταστήσας τοὺς λόγους καὶ τὰς διηγήσεις, τὴν λογογραφίαν, ἱστορίαν, καὶ δούς εἰς αὐτὴν ἔκτασιν πλουτετέραν διὰ τῆς περιγραφῆς τῶν ἠθῶν, τῆς σοφίας, τῶν ἔργων καὶ τῶν πράξεων τῶν ἔθνων τῆς γῆς, καὶ διὰ τῆς ἐκθέσεως καὶ ἀποδείξεως τῶν ὅσα αὐτὸς οὗτος ἠρευνήσας καὶ ἐξήγησεν (ὡς ὠνόμασεν ὁ ἴδιος τὸ σύγγραμμά του ἱστορικὴν ἀπόδειξιν), πατὴρ γενόμενος τῆς ἱστορίας, Χρονολογίας, ἔθνογραφίας καὶ Γεωγραφίας: ὁ Ἰπποκράτης, τέλος, ὡς συλλέξας τὰς παρατηρήσεις τῶν Ἀσκληπιδῶν περὶ τῶν δυνάμεων καὶ γεννημάτων τῆς φύσεως, καὶ τῆς εἰς τὸ κοινὸν καλὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐπιβροχῆς αὐτῆς, ὅπως, πλουτίσας αὐτὰς διὰ τῶν θησαυρῶν τῆς ἰδίας αὐτοῦ πείρας, καὶ φωτίσας διὰ τῶν γνώσεων τῆς ἰωνικῆς Φυσικῆς, καταστήσῃ ἐπισημνῆν, ἧς ὅμως τὸ περιεχόμενον, καθὼς παρὰ τινῶν ἐννοήθη, περιορίσθη εἰς τὴν ἱατρικὴν μόνον, ἐνῶ, κατὰ τὴν θεωρίαν τοῦ Ἰπποκράτους καὶ καθ' ἣν ἔδωκεν εἰς αὐτὴν ἔκτασιν, ὡς ἐν σχεδίῳ, ἐν τῷ θαυμασίῳ αὐτοῦ συγγράμματι «Περὶ ἀέρων, ὑδάτων καὶ τόπων», ἤθελε τὰ ἐρευνῆσαι καὶ τὰ ἐκθέσῃ ὅλην τὴν σχέσιν τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὴν φύσιν, τὴν

ἐξ αὐτῆς γένεσιν αὐτοῦ, τὴν ἐν αὐτῇ αὐξήσιν καὶ φθορὰν τοῦ, τὴν ἐπιβροχῆν αὐτῆς πρὸς τὴν χρηστοθήθειαν, εὐδαιμονίαν καὶ τὸν φωτισμὸν τῶν ἔθνων ἐν γένει, καὶ τῶν ἀνθρώπων ἐν μέρει, πρὸς τὴν αὐξήσιν, τέλος πάντων, καὶ τὴν φθορὰν τῶν.

Παρὰ τῶν ἀνδρῶν τούτων καὶ τῶν ὁπαδῶν αὐτῶν ἐθεμελιώθη κυρίως ἡ τῶν γνώσεων ἔκτασις: ὁ ἀνθρώπινος νοῦς ἠσθάνθη τὴν ἐν αὐτῷ διπλῆν κλίσιν πρὸς τὸ μανθάνειν καὶ ἐρευνᾶν, καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν δύο προήλθεν ἡ φιλοσοφία καὶ φιλοσοφία, οὐχὶ κεχωρισμέναι ἀλλήλων, ἀλλ' ἡ μία προϋποθέτουσα τὴν ἄλλην καὶ ἐκ συμφώνου, ὡς παρὰ Πλάτωνι, ὅστις ἠνέγκρατος ἐν γένει ὄλων τῶν τότε γνώσεων, καὶ εἰς ὅλας ἐρευνῶν ἐθάθυσε, καὶ τὸ ἔργον αὐτοῦ φαίνεται οὐ μόνον ὡς φιλοσοφείν, ἀλλὰ καὶ ὡς φιλολογεῖν.

Ἄλλ' ἀφοῦτο ἡ ὀνομασία τῆς φιλοσοφίας περιορίσθη, καὶ ἡ μετὰ φιλοπονίας σπουδὴ αὐτῆς εἰσῆχθη εἰς τὰ σχολεῖα, τότε ἡ φιλολογία ἐγένετο τὸ καθολικὸν ὄνομα ἀπασῶν τῶν γνώσεων, συμπεριλαμβάνων καὶ τὴν φιλοσοφίαν αὐτήν. Τοῦτο δὲ συνέβη κυρίως μετὰ τὸν Ἀριστοτέλην ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, ἀφοῦ ἤρξαντο ἐκεῖ τὰ διασκευάζωσι τὴν ὁδὸν τῆς φιλολογίας, τὰ διακρίνωσι, τὰ θεμελιώνωσι καὶ τὰ πλουτίζωσι τὰ διάφορα εἶδη τῆς παιδείας, ἐξ οὗ αἱ γνώσεις ἐγένοντο ἐπιστήμαι, καὶ αἱ ἐπιστήμαι φιλολογία. Διὰ τοῦτο ἄπαντες οἱ ἐκ τῶν διαφόρων μερῶν τῆς Ἑλλάδος συναχθέντες πεπαιδευμένοι: οἷον, ποιηταὶ καὶ ποιητῶν ἐξηγηταί, φιλόσοφοι καὶ ἱστορικοὶ, γεωγράφοι καὶ μυθογράφοι, φυσικοὶ καὶ γραμματικοὶ, ὀνομάζονται κοινῶς παρὰ Στράβωνι καὶ ἄλλοις φιλόλογοι. Ὁ λογιώτερος, ἀλλὰ καὶ φαυλότερος τῶν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ βασιλέων, Πτολεμαῖος ὁ Φύσκων, ἐπωνομάζετο Φιλόλογος, ὄνομα, ὅπερ ἔλαβεν αὐτὸς ἀφ' ἑαυτοῦ ὁ μέγας γεωγράφος Ἐρατοσθένης, ὁ περίφημος διὰ τὴν θεμελιώδη πολυμαθειάν του. Ἡ σημασία αὐτῆς τῆς λέξεως διετηρήθη καθ' ὅλους τοὺς αἰῶνας, καὶ κατὰ ταύτην τὴν ἐννοίαν ὀνομάζεται Ἐγκυκλοπαιδεία Φιλολογικὴ, Ἐταιρία Φιλολογικὴ, σχολεῖον Φιλολογικὸν κτλ.

Καὶ τώρα εἰσέτι τὸ ὄνομα τῆς φιλολογίας ἔχει ὅλην ἐκείνην τὴν ἔκτασιν, ἣν ἔλαβεν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, ἐξαιρουμένων μόνον τῶν εἰς τοὺς ὑστερούς χρόνους προστεθέντων εἰς τὸν θησαυρὸν τῶν ἀνθρωπίνων γνώσεων. Οὐχ ἦττον δὲ νῦν, ὡς καὶ τότε ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, ἡ φιλολογία πρέπει νὰ περιλαμβάνῃ καὶ τὰ ἐξηγητὰ, πρὸς διδασκαλίαν καὶ χρῆσιμον ἀπολαύσιν τῆς νῦν ζώσης καὶ ἐπερχομένης γενεᾶς, ὅλας τὰς γνώσεις τῆς ἀρχαιότητος, καὶ πᾶν ὅ,τι γίνεται πρὸς τοῦτον τὸν σκοπὸν, ὡς εἰς αὐτὴν ἀνήκον, περιλαμβάνεται ἐν αὐτῇ.

Καὶ τοὶ δὲ οἱ νῦν φιλόλογοι δὲν δύνανται πλέον νὰ ἐκτείνωσι περαιτέρω, ὡς οἱ ἐν τῇ Ἀλεξανδρείᾳ προκάτοχοί των, τὴν περιφέρειαν ἐκείνων τῶν γνώσεων: διότι αὗται ἐτελείωσαν μετὰ τὴν ἀρχαιότητα, καὶ τὸ ἔργον των περιορίζεται εἰς τὴν διατήρησιν

καὶ ἐρμηνείαν τῶν παραδοθέντων καὶ διασωθέντων ἀλλ' αἱ μετὰ ταῦτα γενομένη ἐξετάσεις ἀπέβησαν τοσοῦτω εὐτυχεῖς, ὥστε ἐκ τῆς ἐναπολειφθείσης ἐξ ἐκείνων ὕλης πολλὰ ἀνέκυψαν ἐπιστήμαι, τὰς ὁποίας οἱ Ἀλεξανδρινοὶ ἢ δὲν ἐγνώριζον παντάπασιν, ἢ ἐγνώριζον λίαν ἀτελῶς. Ὡστε μεγίστη ὑπάρχει διαφορὰ κατὰ τοῦτο μεταξὺ ἀρχαίας καὶ νεωτέρας φιλολογίας: καθότι ἐκ τῆς ὕλης, ἣν ἡ ἀρχαία ἐμελλε νὰ ἐπεξεργασθῇ καὶ νὰ αὐξήσῃ, μικρὸν τι μόνον μέρος ὑπελείφθη εἰς τὴν νεωτέραν φιλολογίαν πρὸς ἐξήγησιν. Ἐκ τῶν 200,000 τόμων Ἑλληνικῶν συγγραμμάτων, ἅπερ περιεῖχεν ἡ βιβλιοθήκη τοῦ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ μουσείου ἐπὶ Πτολεμαίου, ὀλίγαι μόνον ἑκατοντάδες πονημάτων τινῶν διεσώθησαν μέχρι τοῦ νῦν, τὰ ὁποία ὅμως περιέχουσι τὸ ἄνθος τῆς Ἑλληνικῆς ποιήσεως, φιλοσοφίας, ἱστορίας καὶ ῥητορικῆς, καὶ τὰ ἀπολεσθέντα δύνανται ν' ἀναπληρωθῶσι ποικίλως ἐκ μεταγενεστέρων.

(Ἐπεται τὸ τέλος)

ΑΙ ΘΛΙΨΕΙΣ ΤΟΥ ΠΑΡΟΡΩΜΕΝΟΥ

ΠΑΙΔΟΣ.

Εἰς ποῖον ἄρα γε δακρυτραφῆ νοῦν θέλομέν ποτε ὀφείλει τὸ συγκινητικώτατον τῶν ἐλεγείων, τὴν ἀπεικόνισιν τῶν βασάνων, ἃς ὑπομένουσιν ἐν σιωπῇ αἱ ψυχαί, ὧν αἱ τρυφεραὶ ῥίζαι σκληροῦς μόνον ἀπαντῶσι χάλικας ἐν τῷ οἰκιακῷ ἐδάφει, ὧν τὰ ἄνθη προσβάλλονται ὑπὸ τοῦ παγετοῦ, κατὰ τὴν στιγμὴν αὐτῆν τῆς ἀνοιξέως των; Τίς ποτε ποιητῆς θέλει διηγηθῆ εἰς ἡμᾶς τὰς θλίψεις τοῦ παιδός, οὗ τὰ χεῖλη ἐκμυζῶσι πικρὸν κόλπρον, καὶ τὰ μευδιῶματα καταστέλλονται ὑπὸ τοῦ καταστρεπτικοῦ πυρός αὐστηροῦ ὀφθαλμοῦ; Ὅποιαν ματαιότητα ἠδυνάμην νὰ πλῆξω ὁ ἀρτιγενὴς ἐγὼ; Ποία φυσικὴ ἢ ἠθικὴ σκαιότης ἐφείλκυσε ἐπ' ἐμοῦ τὴν ψυχρότητα τῆς μητρός μου; Ἦμην ἄρα τὸ τέκνον τοῦ καθήκοντος ἐκεῖνο, οὗ ἡ γέννησις ἐστὶ τυχαία, ἢ ἐκεῖνο, οὗ ὁ βίος εἶναι ζῶσα μομφή; Παραδοθεῖς εἰς τὴν τροφὴν, λησμονηθεὶς ὑπὸ τῆς οἰκογενείας μου ἐπὶ τρία ὅλα ἔτη, ὅτε ἐπανήλθον εἰς τὴν πατρικὴν οἰκίαν, τοσοῦτον ἐλογίζομαι εὐτελής, ὥστε ἐφείλκυσα τὴν συμπάθειαν τῶν ἀνθρώπων. Δὲν γνωρίζω οὐδὲ τὸ αἶσθημα, οὐδὲ τὴν εὐτυχῆ συγκυρίαν, βοήθειαν τῶν ὁποίων ἠδυνήθην ν' ἀναγερωθῶ ἐκ τῆς πρώτης ἐκείνης πτώσεως: παρ' ἐμοῦ ὁ παῖς ἀγνοεῖ, καὶ ὁ ἀνθρώπος οὐδὲν γινώσκει. Ὁ ἀδελφός μου καὶ αἱ δύο μου ἀδελφαὶ οὐ μόνον δὲν καθήδυνον τὴν τύχην μου, ἀλλὰ καὶ διεσκέδαζον πολλαπλασιαζόντες τὰς θλίψεις μου: ἡ συνθήκη, δυνάμει τῆς ὁποίας τὰ τέκνα ὑποκρύπτουσι τὰ παραπτώματα αὐτῶν, καὶ ἦτις διδάσκει αὐτοῖς τὴν τιμὴν, οὐδόλως πρὸς ἐμὲ ἐτηρήθη: πολλάκις, ἀπ' ἐναντίας, ἐτιμωρήθην διὰ τὰ σφάλματα τῶν ἀδελφῶν μου, χωρὶς νὰ δύναιμι νὰ διαμαρτυρηθῶ κατὰ τῆς

ἀδικίας ταύτης· ἀρά γε ἡ κολακεία, ἡ ἐν σπέρματι οὔσα εἰς τοὺς παῖδας, συνεβούλευεν αὐτοῖς ὅπως συντελῶσιν εἰς τοὺς καταθλιβόντάς με διαγωγούς, ἐφέλκοντες οὕτως ἐφ' ἑαυτῶν τὴν συμπάθειαν μητρὸς, ἣν καὶ αὐτοὶ οὕτως ἐπίσης ἐφοβοῦντο; ἦν ἄρα ἀποτέλεσμα τῆς πρὸς τὴν μίμησιν κλίσεως αὐτῶν; ἦν ἰνάγκη τις τοῦ δοκιμάσαι τὰς ἑαυτῶν δυνάμεις, ἢ, τέλος, ἔλλειψις οἴκτου; ἴσως ὅλαι αὗται αἱ αἰτίαι συνηνωμένοι με ἀπεστέρησαν τοῦ ἐντροπύματος τῆς ἀδελφότητος. Παντὸς φίλτρον ἀποκληρωθεὶς, οὐδὲν ἠδυνάμην ν' ἀγαπήσω, καὶ ἐν τούτοις, ἡ φύσις με ἐπλάσεν ἀγαπῶντα! Ἰπάρχει ἄρα γε ἄγγελος, συλλέγων τοὺς στεναγμούς τῆς ευαισθησίας ταύτης, τῆς ἀδιαλείπτως ἀποδιωκομένης; Ἐὰν ἐν τισι ψυχαῖς τὰ παραγνωρισθέντα αἰσθήματα εἰς μῖσος μεταβάλλονται, ἐν τῇ ἐμῇ συνεκεντρώθησαν καὶ ἐσημάτισαν ἐν αὐτῇ κλίνῃ, ἀφ' ἧς βραδύτερον ἀνεπήδησαν ἐπὶ τοῦ βίου μου. Κατὰ τοὺς χαρακτῆρας, ἡ συνήθεια τοῦ τρέμειν χαλαρόνει τὰς ἴνας, τεκνογονεῖ τὸν φόβον, καὶ ὁ φόβος τίκτει τὴν διηνεκῆ υποχώρησιν ἐντεῦθεν προκύπτει ἀδυναμία τις, νοθεύουσα τὸν ἄνθρωπον, καὶ μετοχετεύουσα εἰς αὐτὸν οὐκ οἶδ' ὅτι δουλικὸν ἀλλ' αἱ διηνεκεῖς αὗται βάσανοι εἴθισαν ἐμέ ὅπως ἀναπτύξω δυνάμιν, αὐξήθεισαν διὰ τῆς ἀσκήσεως, καὶ προδιαθέσαν τὴν ψυχὴν μου εἰς τὰς ἠθικὰς ἀντιστάσεις. Ἀναμένων ἀείποτε νέαν θλίψιν, ὡς οἱ μάρτυρες ἀνέμενον νέαν πληγὴν, ἐξεφράζον ὅλας ἀπεγνωσμένην τινὰ καρτερίαν, ὑφ' ἧς αἱ χάριτες καὶ αἱ ὀρμαὶ τῆς παιδικῆς ἡλικίας κατεπνίγησαν ἢ καρτερία δ' αὐτῇ ἐλογίσθη ὡς συμπτώμα ἡλιθιότητος καὶ ἐδικαίωσε τὰ ἀπαίσια τῆς μητρὸς μου προγνωστικά. Ἡ βεβαιότης τῶν ἀδικιῶν τούτων διήγειρεν ἐν ἐμοὶ τὴν ὑπερηφανίαν, τὸν καρπὸν τοῦτον τοῦ λόγου, ἧτις ἀναμφιβόλως ἐκώλυσε τὰς κακὰς κλίσεις, ἃς ἡ τοιαύτη ἀνατροπὴ ἐνίσχυεν· εἰκαὶ ἐγκαταλελειμμένος ὑπὸ τῆς μητρὸς μου, ἤμην ἐν τούτοις τὸ ἀντικείμενον τῶν φροντίδων αὐτῆς· ὠμίλει ἐνίοτε περὶ τῆς ἐκπαίδευσέως μου, καὶ διεδήλου τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ ν' ἀναλάβῃ αὐτὴν, ἀλλὰ φοικίαισι τότε με κατελάμβανεν ἀλγεινὴ, ἀναλογιζόμενον τὰς πικρίας, ἃς ἤθελε μοὶ προξενήσει ἡ διηνεκὴς μετ' αὐτῆς ἐπαρῆ· κηλόγουν τὴν μόνωσίν μου, καὶ ἐθεώρουν ἑμαυτὸν εὐτυχῆ, διότι ἠδυνάμην νὰ διαμῆνω ἐν τῷ κήπῳ, παίζων μετὰ τῶν χαλίκων, παρατηρῶν τὰ ἐντομα, ἢ θεωρῶν τὸ κινεῖν τοῦ στερεώματος. Τοσοῦτον ὀλίγη φροντίς ἐλαμβάνετο δι' ἐμέ, ὥστε πολλάκις ἢ παιδαγωγὸς ἐλησμόνει ἵνα με κατακλίνῃ ἐσπέραν τινὰ, καθήμενος ἡσύχως ὑπὸ τινὰ συκῆν, ἐθεώρουν ἐν ἄστρον μετὰ τοῦ πολυπράγμονος ἐκείνου πάθους, τοῦ καταλαμβάνοντος τοὺς παῖδας, εἰς ὃ ἡ πρόωρός μου μελαγχολία ἀπέδιδεν εἶδος αἰσθηματικῆς νοημοσύνης· αἱ ἀδελφαὶ μου ἐκραύγαζον διασκεδάζουσαι, ἐγὼ δὲ ἤκουον μακρόθεν τὸν θόρυβον αὐτῶν, ὡς συναύλημά τι εἰς τὰς ἰδέας μου. Ὁ θόρυβος ἔπαυσεν, ἐπῆλθεν ἡ νύξ· κατὰ σύμ-

πτωσιν, ἡ μήτηρ μου παρετήρησε τὴν ἀπουσίαν μου· ὅπως ἀποφυγῇ τὰς ἐπιπλήξεις ἢ παιδαγωγός, τρομερὰ τις δεσποσύνη Καρολίνα, ἐδικαίωσε τοὺς ψευδεῖς τῆς μητρὸς μου φόβους, δῦσχυριζομένη ὅτι ἀπεστρεφομένη τὴν οἰκίαν, καὶ ὅτι, ἂν δὲν ἐπηγρῦνται προσεκτικῶς ἐπ' ἐμοῦ, ἤθελον ἤδη φύγει· δὲν εἶναι, ἔλεγε, βλάξ, ἀλλὰ κρυψίνους· μεταξὺ ὄλων τῶν παιδῶν, τῶν ἀνατεθέντων εἰς τὰς φροντίδας αὐτῆς, οὐδένα ποτὲ ἀπήντησεν ἔχοντα προδιαθέσεις, τοσοῦτον κακὰς, ὅσον αἱ ἐμαί. Προσεποιήθη τότε ὅτι με ἀναζητεῖ, καὶ με ἐκάλεσεν ἦλθεν εἰς τὴν συκῆν, ἐνθα ἐγνώριζεν ὅτι εὕρισκόμεν. — Τί ἔκαμνες λοιπὸν ἐκεῖ; με εἶπεν. — Ἐθεώρουν ἐν ἄστρον. — Δὲν ἐθεώρεις ἄστρον, εἶπεν ἡ μήτηρ μου, ἧτις μᾶς ἤκουεν ἀπὸ τοῦ ἐξώστου· εἰς τὴν ἡλικίαν σου γνωρίζουσιν οἱ παῖδες τὴν ἀστρονομίαν; — Ἄ, Κυρία, ἀνέκραζεν ἡ δεσποσύνη Καρολίνα, ἠνοῖξε τὸν στρόφιγγα τῆς δεξαμενῆς, καὶ ὁ κήπος ἐπλημμύρησεν. Αἱ ἀδελφαὶ μου ἠθέλησαν νὰ διασκεδάσωσιν, ἀνοίγουσαι τὸν στρόφιγγα, διὰ νὰ ἴδωσι ῥέον τὸ ὕδωρ· ἀλλὰ καταβραχχεῖσαι ὑπὸ τοῦ ὕδατος ἔφυγον, μὴ σκεφθεῖσαι νὰ κλείσωσι τὸν στρόφιγγα. Κατηγορούμενος καὶ ἐλεγχόμενος ὅτι ἐπενόησα τὴν πανουργίαν, καταδικασθεὶς ὡς ψευδόμενος, ἐν ᾧ διεβεβαίουν τὴν ἀθωότητά μου, ἐτιμωρήθη αὐστηρῶς. Ἄλλ' ὦ φοικώδους τιμωρίας! ἐγλευσθῆν διὰ τὸν πρὸς τὰ ἄστρα ἔρωτά μου, καὶ ἡ μήτηρ μου με ἐκώλυσε ὅπως διαμῆνω ἐν τῷ κήπῳ τὰς ἐσπέρας. Αἱ τυραννικαὶ ἀπαγορεύσεις παροξύνουσι τὸ πάθος πολλῶ μᾶλλον παρά τοῖς παισίν, ἢ παρὰ τοῖς ἀνδράσιν· οἱ παῖδες ἔχουσι τὴν πλεονέκτημα τοῦ νὰ σκέπτονται ἀποκλειστικῶς περὶ τοῦ ἀπαγορευομένου πράγματος, ὅπερ παρουσιάζει αὐτοῖς τότε θέληγτρα ἀκαταμάχητα· ἔσχον λοιπὸν πολὺ συνεχῶς τὴν μαστίγα ὡς ἄστρον μου. Μὴ δυνάμενος εἰς οὐδένα νὰ ἐμπιστευθῶ, ἔλεγον αὐτῇ τὰς θλίψεις μου ἐν τῷ ἡδονικῷ ἐκείνῳ τῆς καρδίας κελαδήματι, δι' οὗ οἱ παῖδες φελλίζουσι τὰς πρώτας αὐτῶν ἰδέας, ὡς ποτε ἐφέλιξαν τὰς πρώτας αὐτῶν λέξεις. Δωδεκαετής ὢν ἐν τῷ σχολείῳ, παρετήρουν εἰσέτι αὐτὸ, ἄφατον αἰσθανόμενος θέληγτρον· τοσοῦτον αἱ ἐντυπώσεις, ἃς λαμβάνομεν κατὰ τὴν πρώτην ἡῶ τοῦ βίου, βαθεῖα ἐγγαράττουσιν εἰς τὴν καρδίαν ἡμῶν ἔχνη! (Ἔπεται τὸ τέλος)

ΥΓΙΕΙΝΗ ΤΩΝ ΝΟΗΤΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ.

Οἱ παραδεδομένοι εἰς τὰς νοητικὰς ἐργασίας ὀφείλουσι πολλῶ μᾶλλον τῶν ἄλλων νὰ τηρῶσι τοὺς κανόνας τῆς υγιεινῆς. Δι' ὃ κρίνομεν ὠφέλιμον νὰ δημοσιεύσωμεν τὰς ἀρχὰς, ἃς ἀρτίως ἐδημοσίευσεν Γάλλος τις ἰατρός. Αἱ ψυχικαὶ δυνάμεις εἰσὶν ὡς καὶ αἱ σωματικαὶ· τὸ ὄργανον τῆς νοήσεως καθίσταται ἰσχυρὸν διὰ

μετρίας ἀσκήσεως, ἀπαυδᾷ δὲ, ὅταν ἐπὶ πολὺν χρόνον ἀναπαυθῇ· ἀλλ' ὁ κήπος ἐξαντλεῖ αὐτὸ ἐπίσης, ὡς καὶ ἡ ἀργία ἐξασθενεῖ αὐτό. Ὁ συνεχὴς ἐρεθισμὸς τοῦ ἐγκεφάλου διδῆναι εἰς ἅπαν τὸ νευρικὸν σύστημα ἀξιοσημείωτον ὑπεροχὴν. Τὰ λοιπὰ ὄργανα, στερούμενα ἀσκήσεως, ἐλαττοῦνται κατ' ὄγκον τε καὶ κατ' ἐνέργειαν· ἡ ἀδυναμία τοῦ σώματος συνοδεύει σχεδὸν πάντοτε τὴν ἀνάπτυξιν τῆς νοήσεως. Ἡ νευρικὴ κράσις τείνει ὅπως ἐπικρατήσῃ. Ἡ μερίς τῆς νευρικῆς δυνάμεως, ἧτις ἀνίκει εἰς τὴν χώνευσιν, εἰς τὴν κυκλοφορίαν καὶ εἰς τὴν θρόψιν, φέρεται κατὰ μέγα μέρος εἰς τὴν νόησιν, εἰς τὴν μελέτην, καὶ κατὰ συνέπειαν, εἰς τὸν ἐγκέφαλον. Φυσιολογικὰ ἀποτελέσματα τῶν νοητικῶν ἐργασιῶν. Οἱ ἰατροὶ παρετήρησαν ἐντελῶς τὰ φυσιολογικὰ ἀποτελέσματα τῆς νοητικῆς ἐργασίας. Κατὰ τὰς πρώτας στιγμὰς τῆς μελέτης, τὸ πνεῦμα, ὑπὸ τὴν ἐπιρροὴν τῶν προηγουμένων διατελοῦν ἐντυπώσεων, δυσκόλως ἀπαλλάττεται αὐτῶν. Αἱ ἰδέαι εἰσὶ συγκεχυμέναι, καὶ αἱ ἐκφράσεις ἐστενοχωρημέναι· ἀπασαι αἱ λειτουργίαι ἐν τούτοις ἐμπληροῦνται τακτικῶς· τὰ ἄκρα εἰσὶ θερμὰ, ἡ δὲ κυκλοφορία καὶ ἀναπνοὴ ἐν τῇ φυσικῇ αὐτῶν καταστάσει. Ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἡ κυκλοφορία ἐπισπύδεται, ὁ στόμαχος ἀναβάλλει τὰς λειτουργίας του, τὰ ἄκρα ψυχραίνονται, ἡ κεφαλὴ καθίσταται θερμὴ καὶ καυστικὴ, αἱ αἰσθήσεις κλείονται εἰς τὰ ἐξωτερικὰ ἀντικείμενα, ἡ πείνα καὶ ἡ δίψα δὲν γίνονται ἐπαίσθηται, ὅλαι αἱ ὀργανικαὶ λειτουργίαι φαινόνται σταματήσασαι. Τότε αἱ ἰδέαι γεννῶνται ἄνευ προσπαθείας, εἰσὶ σαφεῖς, αἱ ἐκφράσεις εἰσὶ πλούσιαι καὶ ποικίλαι, καὶ αἱ κύρια λέξεις παρουσιάζονται ἄνευ δυσκολίας. Αἱ νοητικαὶ ἐργασίαι, μεμετριάσμεναι μὲν, ἀναπτύσσουσιν ὅλας τὰς δυνάμεις τοῦ ἀνθρώπου· πολὺ δ' ἐκτετασμέναι, καθιστῶσιν αὐτὸν σκυθρωπὸν, μελαγχολικόν, εὐερέθιστον, καὶ ἐμποδίζουσι τὸν ὑπνον· αἱ χωνεύσεις γίνονται κακῶς, τὸ πρόσωπον εἶναι ὠχρὸν, τὰ μῆλα τῶν παρειῶν ἐξέχοντα, οἱ ὀφθαλμοὶ κοῖλοι, τὰ μέλη καθίστανται μακρὰ καὶ ἰσχνά. (Ἔπεται τὸ τέλος)

ΠΕΡΙΗΓΗΣΙΣ

εἰς τὰ Ῥωσο-Σινικὰ μεθόρια καὶ εἰς τὰς Στέπας τῆς Κεντρικῆς Ἀσίας ὑπὸ Θεωρᾶ Βίτλαμ Ἄτκινσον. (1848 — 1854). Πρόλογος. — Πῶς εἶναι συναφισμένη ἡ Σιβηρία καὶ πῶς δύναται τις νὰ περιηγηθῇ αὐτήν. Τὴν 22 φεβρουαρίου 1848 ὁδοιπορικὴ ἄμαξια, ἐντὸς τῆς ὁποίας ἦσαν ὁ Κ. καὶ ἡ Κ. Ἄτκινσον (οἱ ὁδοιποροὶ, ὧν τὰ ἔχνη θ' ἀκολούθησωμεν), ἐφθα-

σεν ἐκ τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς Μόσχας εἰς τὴν πύλιν τῆς πόλεως ταύτης, τὴν ἀνοιγομένην ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τῆς Σιβηρίας· οἱ μοχλοὶ τῶν Ῥωσσιῶν πόλεων συνίστανται ὑπὸ δύο ὀρθίον στύλων, ὑποστηρίζόντων ἐγκαρσίαν τινὰ κινητὴν δοκὸν, ἧτις ἀνεγείρεται ἐκάστοτε, ὡς αἰετὸς ἢ ἵππευς πρόκειται νὰ διέλθῃ, καὶ ἐπαναπίπτει ἔπειτα ἀμέσως. Πρὶν ἢ γίνῃ παραδεκτὸν, ὅπως διέλθῃ τὸ εἶδος τοῦτο τοῦ ζυγοῦ, τὸ Ἀγγλικὸν ζεῦγος ὤφειλε νὰ δεῖξῃ τὰ διαβατήριά του. Ὅσον ὀλίγον καὶ ἂν διήρκεσεν ἡ διατύπωσις αὕτη, λέγει ὁ Κ. Ἄτκινσον, ἡ στιγμή ἐκείνη ἤρκεσεν ὅπως ἀνακαλέσῃ εἰς τὴν μνήμην ἡμῶν τὰ ἀλγεινὰ φαντάσματα τῶν πολυαριθμῶν προγεγραμμένων, δι' οὓς ὁ μοχλὸς οὗτος ἦν ὁ πρῶτος σταθμὸς τῆς ἐξορίας, τῶν μὲν κατηγορουμένων ἐπ' ἐγκλήμασι καθοσιώσεως, τῶν δὲ ἐπὶ ἐλαφροτάτοις πταισμάσι, πολλῶν ἀπλῶν θυμάτων γενονόντων τῶν ἰδιοτροπιῶν, τῆς βαρβαρότητος, ἢ τῶν τρόμων δεσπότητος, πολλῶν ἐπίσης μαρτύρων ἡρωικῆς πίστεως. «Κατὰ τὴν βραχεῖαν ἡμῶν ἐν Μόσχᾳ διαμονήν, αἱ οἰκογενεαὶ ἐξορίστων τινῶν, γνωρίζουσαι ὅτι εἴχομεν σκοπὸν νὰ ἐπισκεφθῶμεν προσεχῶς χώρας, ἐν αἷς οἱ πατέρες, οἱ σύζυγοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν ἐστέναζον ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν καθηργημένοι, προσεπάθησαν ὅπως σχετισθῶσι μετ' ἡμῶν· ἕκαστον τῶν μελῶν τῶν οἰκογενειῶν τούτων εἶχέ τι νὰ διακοινώσῃ εἰς ἡμᾶς· ἐνταῦθα ὑπῆρχε γυνὴ, σταθεῖσα εἰς τὴν πύλιν τῆς Μόσχας μετὰ τοῦ παιδὸς αὐτῆς ἐπὶ τῶν βραχιόνων, ὅπως ἀπολαύσῃ τὸ τελευταῖον συζυγικὸν καὶ πατρικὸν βλέμμα· ἐκεῖ ἀνήλικα τέκνα, ἀνδρωθέντα ἤδη, ἐφοικίασαν ὑπὸ τῶν τῶν οἰκῶν αὐτῶν ἢ μᾶλλον, ἦσαν μητέρες, παραστάσαι μετ' ἀγωνίας εἰς τὴν ἐξέλιξιν τῶν υἱῶν αὐτῶν μεταξὺ τῶν ὀλεθρίων δοκῶν, ἃς οὐδέποτε πλέον ἐμελλον νὰ ἐπανιδῶσιν· ἡ τέλος, ἀδελφαί, λαβοῦσαι τὸν τελευταῖον ἀσπασμὸν τῶν προσφιλεστάτων αὐτοῖς, καὶ ἀδελφοί, τὸ λοιπὸν περιπτυχθέντες, καὶ οὐδέποτε πλέον ἐλπίζοντες ὅπως ἐπανιδῶσιν ἀλλήλους· ἅπαντες οὗτοι οἱ δυστυχεῖς εἶχον παραγγελίαν τινὰ νὰ διαβιβάσωσιν. Ἐκάστη οἰκογένεια, ἔχουσα υἱὸν, πατέρα ἢ ἀδελφὸν ἐν Σιβηρίᾳ (καὶ μεταξὺ αὐτῶν πλείστοι ὑπάρχουσι κάλλιστοι καὶ γενναῖοτατοι), ἐπεθύμει ἵνα μᾶς ξενίσῃ. Ἀπὸ πολλοῦ ἤδη χρόνου δὲν ἐτόλμησαν νὰ τοῖς γράψωσιν· ἠδύναντο μόνον προφορικῶς νὰ διαβιβάσωσιν αὐτοῖς ἐνδείξεις ἀγάπης καὶ συμπαθείας, καὶ ἕκαστος ἐπεθύμει ὅπως ἀξιώσωμεν ἰδιαιτέρας προσοχῆς τὴν παραγγελίαν αὐτοῦ. Ἐνόμιζον ὅτι δὲν μᾶς ὠμίλησαν ἀκούοντες περὶ τῶν λεπτομερειῶν τῆς δυστυχίας αὐτῶν, λεπτομερειῶν πολλάκις τραγικῶν, πάντοτε δὲ θλιβερῶν εἰς τὸν ὑπέρτατον βαθμὸν. «Ὅλαι αὗται αἱ διηγήσεις ἀπέπνεον μελαγχολικόν τι ἐνδιαφέρον, ὅπερ πᾶς τις ἤθελεν ἐκτιμῆσαι ὡς ἡμεῖς· περιεστρέφοντο γενικῶς ἐπὶ τῶν περι-

στάσεων, αϊτινες ὠδήγησαν τὰ ποθούμενα ὄντα εἰς τὴν ἐξορίαν, καὶ ἐπὶ τῆς δυσκολίας τοῦ νὰ διαβιβάσωσι τοσοῦτο μακρὰν ἐμπιστεύσεις, ἀφ' ὧν ἐξηρτῶντο πολλάκις ἡ τιμὴ, ἡ τύχη καὶ τὸ μέλλον πολλῶν οἰκογενειῶν ὡς ἐκ τούτου, κατενόουν τὰς λιπαρεῖς συστάσεις, ὧν ἐκάστη ἐμπιστευσις ἦν τὸ ἀντικείμενον, καὶ οὐδέποτε θέλω λησμονήσει τὴν ἀναχώρησιν ἡμῶν, καὶ τὰς εὐλογίας, ἃς τοι λῦται συντετριμμένοι καρδία ἐπεκαλέσθησαν ἐφ' ἡμῶν.»

Ὁ Κ. καὶ ἡ Κ. Ἄτκινσον ἠδυνήθησαν, κατὰ τὰς μακρὰς αὐτῶν διὰ τῆς Σιβηρίας περιουσίας, νὰ τηρήσωσι τὰς πλείστας τῶν ὑποχρεώσεων, ἃς ἔλαβον ἀπέναντι τῶν σεβασμίων ἐκείνων δυστυχῶν. Ἀπὸ τῆς ἀνατολικῆς κλιτύς τῶν Οὐραλίων, ἀφ' ἧς κατέβησαν διὰ τῆς ὠραίας κοιλάδος τοῦ Τούρα μέχρι τῶν βασιλικῶν ὄχθων τῆς λίμνης Βαϊκάλης, συχνότατα παρεξέτραπην τῆς ὁδοῦ αὐτῶν, ὅπως μεταβῶσιν εἰς μεμακρυσμένον τι χωρίον, εἰς ἀνώμους ἐρημίας, πολλάκις μάλιστα εἰς τὸ ὑπόγειον ἄντρον μεταλλείου, πρὸς ἀναζήτησιν ἐξορίστου τινός, συσταθέντος εἰς τὰς φροντίδας αὐτῶν, καὶ διαβιβάσωσιν αὐτῷ λαθραίως ἀνάμνησιν φίλτρου, εἰδήσεις ἐκ τοῦ ἀπολεσθέντος οἴκου.

Οὕτως, ἐν τῇ πρώτῃ πόλει τῆς Σιβηρίας, ἦν ἐπάτησαν, ἐν τῇ Νεβιάνσκη, περιφίμω διὰ τὸν μεταλλουργικὸν αὐτῆς πλοῦτον, καὶ διὰ τὸ Νομισματοκοπεῖον αὐτῆς, οὗ ὁ ὑψηλὸς καὶ ὠραῖος πύργος εἶναι μᾶλλον κεκλιμένος ἢ ὁ τῆς Πίσης, καὶ φέρεται ἀκουσίως ἀναμνήσεις τῶν ἐπὶ βάσεως ἄμμου ὠκοδομημένων μνημείων ἐκείνων, περὶ ὧν ὀμιλεῖ ἡ Γραφή, οἱ ὀδοιπόροι ἠδυνήθησαν νὰ βεβαιωθῶσιν ὅτι μέγα μέρος τοῦ πληθυσμοῦ κατάγεται ἐκ τῶν φυγάδων, τῶν δραπετευσάντων κατὰ τὸν τελευταῖον αἰῶνα ἀπὸ τῶν ἐρήμων τοῦ Βερεζόφ, καὶ ἄλλων Σιβηρικῶν ταρτάρων, οὗς, ἀπέναντι τῶν τρομερῶν αὐτοκρατορικῶν διαταγῶν, ὁ πρῶτος τῶν Δεμιδώφ ὑπέδραξε, ἐκρυψε καὶ μετεχειρίσθη εἰς τὰ μεταλλεῖα καὶ τὰ χειροτεχνεῖα αὐτοῦ.

Οὕτω, κατὰ τὴν συμβολὴν τοῦ Ἰσέτου καὶ Τοβόλ, ἐν τῇ Ἰαλουτορρόβσκη μετέβησαν ὅπως ἀσπασθῶσιν, ἐν ὀνόματι τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ, ἕνα τῶν πρωτίστων συνωμοτῶν τοῦ 1825, ἕνα Μουραβιέφ, οὗ τὸ ἀκατάβλητον πνεῦμα 24 ἔτη ἐξορίας, ὧν τὰ πλείστα διήλθεν εἰς τὰ ἐλώδη δάση τῆς διοικήσεως τῆς Ἰακούτσκης ἄνευ οὐδεμιᾶς κοινωνίας, ἄνευ βιβλίων, ἄνευ χάρτου, δὲν ἰσχύσαν νὰ καταβάλωσιν, οὐδὲ νὰ καταστείλωσι τὰς πεποιθήσεις, δι' ἃς ἐπάσχε, δι' ἃς ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν ἐσχάτην ὑπέστη τιμωρίαν (1).

(1) Ὁ θάνατος τοῦ Σεργίου Μουραβιέφ ἔχει θλιβεράν τινα ἐπισημότητα· τὸ σχοινίον τῆς ἀγχόνης, εἰς ἣν εἶχε καταδικασθῆ, διεβράγη, πρὶν ἢ παύσῃ τοῦ ζῆν· ἐν ᾧ δὲ ἐξηρτεῖτο ἄλλο, ἀναλαβὼν τὰς αἰσθήσεις αὐτοῦ, καὶ βλέπων τὰς ἐκ νέου προπαρασκευάς, ἠρέσθη νὰ εἴπῃ μετὰ πραότητος «Σκληρὸν εἶναι διὰ τὸν ἄνθρωπον νὰ ἀναμνήσῃ διὰ τὸν θάνατον.»

Οὕτως εἰς τὰ περίχωρα τῆς Μινουσίνσκης, κωμολόεως, οἰκουμένης ὑπὸ ἐξορίστων ἐπὶ τοῦ Ἰανουαρίου, ἐπεσκέφθησαν σοφὸν τινα Γερμανὸν, τὸν δόκτορα Φάχλεμπεργ, οὗ ὁ θάνατος ἀνηγγέλθη ἐπισήμως πρὸ εικοσαετίας εἰς τὴν οἰκογενεῖαν αὐτοῦ, ἣν ὁ δυσμοῖρος δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐξαγάγῃ τῆς ἀπάτης, καὶ ὅστις, κατ' ἐπίτασιν ὠμότητος καὶ βασάνων, δὲν ἠγνῶει ὅτι ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης δὲν ἐξῆ πλεόν ἐν τῇ καρδίᾳ τῶν τέκνων αὐτοῦ, εἰμὴ ὡς μνήμη ἱερά, καὶ ὅτι ἡ σύζυγος αὐτοῦ ἐνυμφεῖθη ἄλλον! Ἀλλ' οὐδὲ τοῦτο ἦν τὸ τέρμα τῶν δεινῶν αὐτοῦ· ὁ ἀνὴρ οὗτος, ὁ διακεκριμένος διὰ τε τὴν παιδείαν καὶ μεγαλόνοιαν αὐτοῦ, ἦνοιξεν ἐν Μινουσίνσκη σχολὴν, εἰς ἣν μετ' οὐ πολὺ συνέβρευσεν ἅπανα ἡ νεολαία τῶν περιχώρων ἄλλ' ἢ κυβερνήσεις, μαθοῦσα τοῦτο, ἐκλείσει τὴν σχολὴν, ἐξώρισε τὸν ἄθλιον σοφὸν εἰς μεμακρυσμένην ἔρημον, καὶ ἀπηγόρευσε μάλιστα αὐτῷ τὴν μόνην ἀσχολίαν, ἣτις τῷ ἦν συγκεχωρημένη. «Ἴδού, εἶπεν ὁ δυστυχῆς, ἀνοίγων τὸ παράθυρόν του ἐνώπιον τῶν δύο Ἀγγλων ξένων του, καὶ δεικνύων αὐτοῖς γῆπεδον, πεφυτευμένον διὰ καπνοῦ, ἰδοὺ ἡ εὐγενὴς ἐργασία, εἰς ἣν ὀφείλω νὰ ἀφιερῶσω τὰ ὀλίγα ἔτη, ἅτινα μοὶ μένουσι νὰ ζήσω!»

Ἐν Ἰρκούτσκη, ἔνθα ὁ Κ. καὶ ἡ Κ. Ἄτκινσον διήλθον τοὺς δύο χειμῶνας ἀπὸ τοῦ 1850—1852, εὐρίσκοντο ἱκανοὶ ἐξορίστοι Ῥῶσοι ἢ Πολωνοί, οἵτινες, καταδικασθέντες τὸ πρῶτον εἰς τὴν ἐργασίαν τῶν μεταλλείων τῆς Νερτσίνσκης, ἐπέτυχον, μετὰ τὸν καιρὸν, ἐλάττωσιν ποινησ, καὶ ἐσχημάτιζον, κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, τὴν ἀρίστην καὶ ἐρασιμωτάτην κοινωνίαν τῆς πρωτεύουσας τῆς Ἀνατολικῆς Σιβηρίας· ἰδίως δ' ἐξεῖχον μεταξὺ αὐτῶν δύο Ῥῶσοι εὐπατρίδαι· οἱ πρίγκιπες Τρουβετσκόϊ καὶ Βολκονσκόϊ μετὰ τῶν οἰκογενειῶν αὐτῶν. Ἡ γυνὴ τοῦ πρώτου, ἀνατραφεῖσα κατὰ τὴν νεότητά αὐτῆς ἐν Ἀγγλίᾳ, ἐν μέσῳ τοῦ ἀνθους τῆς ἀριστοκρατίας τῶν τριῶν βασιλείων, ἦν ἡ πρώτη ἀριστοκράτις, ἣτις ἠκολούθησε τὸν σύζυγον αὐτῆς εἰς τὴν ἐξορίαν, τὸ δὲ παράδειγμα τῆς ὑπῆρξεν ἐπιδημικόν. Ἡ Κ. Ἄτκινσον ἤκουσεν ἐκ τοῦ στόματος αὐτῆς ταύτης τῆς εὐγενοῦς γυναικός, ἣς ἡ καλλιέργεια τοῦ πνεύματος ἰσοφάρριζε τῇ ἀφοσίωσει, τὴν διήγησιν τῆς ὀδοιπορίας, ἣν ἐπεχείρησεν, ἀκολουθουμένη ὑπὸ μιᾶς μόνης ὑπηρετρίας, εἰς τὰς χώρας ταύτας, καὶ τὴν ἐτι ἀγεινοτέραν ἐξιστόρησιν τῆς ὑποδοχῆς καὶ τοῦ εἶδους τῆς ζωῆς αὐτῆς εἰς τὰ μεταλλεῖα τῆς Νερτσίνσκης, ἐν αἷς ὁ σύζυγος αὐτῆς εἰργάζετο ὡς ὁ ἐσχάτος τῶν κακούργων! Ὡς πρὸς τὸν πρίγκιπα Βολκονσκόϊ, ἐγεώργει, κατὰ πᾶν θερὸς, ἀγροκήπιόν τι, παραχωρηθὲν αὐτῷ εἰς τὰ περίχωρα τῆς πόλεως, οὗ τὰ προϊόντα ἐπώλει αὐτῇ ἡ σύζυγός του, χρηματίσασα ἄλλοτε μία τῶν ἐρατεινοτέρων γυναικῶν τῆς Πετρούπολεως καὶ Μόσχας· οὗτος δὲ, σοβαρὸς καὶ ἀξιοπρεπὴς τὴν συμπεριφορὰν, ἔφερεν ἄνευ ἐπιτηδεύσεως ἀπλουστατῆν στολήν, καὶ πάντοτε εἰς τε τὰς πολιτι-

κὰς συνελεύσεις, εἰς τὸ θέατρον καὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἐλάμβανε θέσιν μεταξὺ τῶν χωρικῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων τοῦ λαοῦ, ἀγαπῶν καὶ ἀγαπώμενος ὑπ' αὐτῶν.

«Εἰμὶ εἰς ἐκ τῶν ἰδικῶν των, ἔλεγε, καὶ θεωρῶ τιμὴν μου νὰ λογιζώμαι ὡς τοιοῦτος.»

Αἱ λεπτομέρειαι αὐταὶ συνδέονται μὲν ἀναμφιβόλως πρὸς ζητήματα ξένα εἰς τὴν πραγματείαν ταύτην, ἐν τούτοις, ὡς χαρακτηρίζουσι τὰ ἐπιτόπια ἡθῆ, δικαίως κατατάσσονται ἐν ταύτῃ· διότι ἡ γεωγραφία δὲν πρέπει ν' ἀγνοῖ ὑπὸ τίνος καὶ πῶς συνοικίζεται καὶ πολιτίζεται χώρα, πολλῶ μείζων ἀπάτης τῆς Εὐρώπης, χώρα, εἰς ἣν τὰ ἀπέραντα δάση, οἱ μεγάλοι ποταμοί, ὁ μεταλλικὸς πλοῦτος, τὸ γόνιμον αὐτῆς καὶ μεθ' ὅλους τοὺς χειμῶνας ἔδαφος, καὶ τέλος, ἡ γειννίασις τῆς Κίνας, τῆς Τρανσοξιανῆς, τῆς Ἰαπωνίας καὶ τῆς Ἀμερικῆς ἐπιφυλάττουσιν ἄνευ οὐδεμιᾶς ἀμφιβολίας μέγα μέλλον. Ναί! ὅταν ὁ πληθυσμὸς αὐτῆς συμπυκνωθῇ ἀποχρόντως ὅπως ἀπαρτίσθῃ ἔθνος, ἀναμφιβόλῳ ἔστιν ὅτι τότε θέλει τιμῆσαι τὰ ὀνόματα, ὧν ἀρτίως ἐμνήσθημεν (καὶ πολλὰ ἄλλα εἰσέτι σεσημασμένα ὑπὸ τὸν λίθον τοῦ τάφου, ἢ ἐν τῇ βάσει τῶν μελάνων σταυρῶν, τῶν ἐνδείκνυτων κατὰ μυριάδας ἐπὶ τοῦ Σιβηρικῶν ἐδάφους τοὺς τάφους τῶν Πολωνῶν), ὡς ὀνόματα πατέρων καὶ ἰδρυτῶν αὐτῆς.

Ὅτε ὁ Κ. Ἄτκινσον διέβη καὶ αὖθις τὴν μόρσιμον πύλην τῆς Μόσχας, ἑπτὰ ἔτη εἶχον παρέλθει ἀπὸ τῆς ἀναχωρήσεώς του· ἐν τῷ διαστήματι τούτῳ εἶχε διασχίσει διὰ τῶν περιουσιῶν αὐτοῦ, ὅτε μὲν μόνος, ὅτε δ' ἀκολουθούμενος ὑπὸ τῆς γενναίας αὐτοῦ συντροφῆς καὶ ὑπὸ τοῦ κατὰ ταύτην τὴν περιήγησιν γεννηθέντος υἱοῦ αὐτοῦ, τὴν μεσημβρινὴν Σιβηρίαν, τὰ ὄρη Ἄλταϊ, καὶ τὴν εὐρείαν κοιλάδα, τὴν ἐκτεινομένην ἀπὸ τῆς σειρᾶς τῶν ὄρεων τούτων μέχρι τῶν Οὐραλίων ὄρεων, ἦτοι ἔκτασιν 63 χιλ. χιλιαμέτρων (15,850 λευγῶν!). Πρῶτος αὐτὸς ἐξ ὄλων τῶν Εὐρωπαϊῶν διεσταύρωσε τὴν ὁδὸν, ἣν ἠκολούθησάν ποτε, εἰς τὴν πρὸς δυσμὰς πορείαν αὐτῶν, τὰ στίφη τοῦ Γεγκίς καὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. Πρῶτος αὐτὸς εἶδεν ὀρθομένους ἐνώπιον αὐτοῦ τοὺς χιονώδεις ὄγκους τοῦ Βόγδα-Όολα καὶ τὰς Ἀλπεῖους θέσεις τοῦ Ἀλατάου. Ἐὰν ἐκ τῶν χωρῶν τούτων, τῶν ἀνεξευρεθέντων πρὸ αὐτοῦ, ἠδυνήθη νὰ φέρῃ ἡμερολόγιον σημειώσεων, γεγραμμένων ἀκριβῶς κατὰ πᾶσαν ἡμέραν, βεβαίως τοῦτο ἐγένετο μετὰ μόχθων καὶ δυσκολιῶν. «Πολλάκις πολλὰ ὑπέστην, λέγει, ἔκτε τοῦ φύγους καὶ ἐκ τοῦ θάλπους, ἔκτε τῆς πείνης καὶ τῆς δίψης· πολλάκις εὐρέθην εἰς θέσεις κρισμωτάτας, ἐν μέσῳ τῶν φυλῶν τῆς κεντρικῆς Ἀσίας, καὶ πρὸ πάντων, μεταξὺ τῶν Οὐράλων, τῶν ἐκ τῶν μετανοητηρίων τῆς Κίνας δραπετευσάντων, ἀνθρώπων ἀπεγνωσμένων καὶ εἰς οὐδὲν λογιζομένων τὴν ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου· τέλος, εἰς πλείστας περιστάσεις ἐθεώρησα τὸν θάνατόν μου ἀναπόφευκτον, ὀδύων κατὰ μήκος βράχων, ἀμετρήτων τὸ βάθος, ἀφ' ὧν μόλις ἀπεχωρίζομην διὰ τοῦ πάχους τριχός.

Ἐν τῷ μέσῳ τούτῳ, ὅπου τὰ πάντα εἰσὶν ἄ-

γρια, οὐδ' ἡ φύσις, οὐδ' οἱ ἄνθρωποι, οὐδὲ τὰ ζῶα, οὐδὲ τὰ φυτὰ, οὐδ' αὐταὶ αἱ διασκευαίσεις εἰσὶν ἀκίνδυνοι. Σύγγνωτέ μοι ὅπως σὰς ἀναφέρω ἐν παράδειγμα.

«Εὐρισκόμεθα εἰς Κοπάλ, παρὰ τοὺς πρόποδας τοῦ Ἀλατάου· καθ' ὠραίαν τινα καὶ ψυχρὰν ἐσπέραν ὁ ξενοδόχος μου μὴ πρότερον ὅπως ποιήσωμεν περίπατον δι' ἐλκλήθρου ἐπὶ τῆς ἀποσκληρανθείσης ὡς ἐκ τοῦ παγετοῦ καὶ ὀμαλυνθείσης χιόνος. Τὸ ἐλκλήθρον, ὅμοιον ἐκείνοις, ὧν ποιοῦνται χρῆσιν οἱ χωρικοὶ τῆς Σιβηρίας, εἶναι ἀπλοῦν τι λύγιον κίβωτον, κανιστροειδὲς τὸ σχῆμα, προσκεκολλημένον μᾶλλον ἢ ἦπτον στερεῶς ἐπὶ ξυλίνης στεφάνης· ἐν τῷ μυχῷ τοῦ κανιστροῦ, ἔδρανόν τι, ἐσκεπασμένον διὰ διφθερῶν, δύναται νὰ περιλάβῃ δύο ἀνθρώπους, εἰ καὶ συσφιγμένους ὀλίγον, σάνις δὲ, τεθειμένη ἐπὶ τοῦ ἐμπροσθίου μέρους, χρησιμεύει ὡς ἔδρα εἰς τὸν ἀμαξηλάτην.

«Ὁ ξενοδόχος μου, ἀξιωματικὸς τοῦ πυροβολικοῦ, ἀντήλλαξε τοὺς Ῥωσσικοὺς αὐτοῦ ἵππους, ἀντὶ μεγαλοπρεπεστάτων κίρμισίων κηλώνων· τρία τούτων τῶν ζώων, ἥμιστα εἰθισμένα εἰς τὸν ζυγόν, ἐζεύχθησαν εἰς τὸ ἐλκλήθρον, ὅπερ ἤχθη παρὰ τὴν θύραν τῆς κατοικίας ἡμῶν, ἀνοικομένην εἰς πεδιάδα, ἔχουσαν πλείονα τῶν 300 μιλίων ἔκτασιν, ἀλλὰ ὀριζομένην ἀφ' ἐνός ὑπὸ φάραγγος τρομεροῦ βάθους.

«Μόλις εἰσῆλθον ἐντὸς τοῦ ἐλκλήθρου, καὶ οἱ ἵπποι, μικρὸν ἐκκλινάσας, ἀνεχώρησαν καλπαύζοντες· ὁ ἀμαξηλάτης, ἐκσφενδονισθεὶς ἐκ τῆς ἔδρας αὐτοῦ, ἔπεσεν εἰς τὴν χιόνα, ἀφείας τὰς ἡνίας, καὶ ἡ ἀγρία ζυωρίς μετ' ὠδήγησε κατ' εὐθείαν πρὸς τὴν φάραγγα. Ἐνόησα πάραυτα τὴν θέσιν μου· εἴαν προσεπάθουν νὰ πηδήσω ἐκτὸς τοῦ ἐλκλήθρου, ἦθελον παραδοθῆ εἰς βέβαιον θάνατον· παρεδέχθην λοιπὸν ὡς ἦπτον κινδυνώδεις τὰς περιπετείας, ἃς μοὶ ἐπεφύλαττεν ἡ τύχη· ἄλλως τε, κατὰ τὸν δρόμον τῶν ἵππων, ἡ ἔκβασις δὲν ἠθελε βραδύνει· ἐπλησιάζομεν ἤδη πρὸς μέρος τι τῆς φάραγγος, ἔχον πλέον τῶν ἐξήκοντα ποδῶν βάθος. Ἀπειχόμεν μόλις 15 μέτρα ἀπὸ τούτου, ὅτε αἴφνης οἱ ἵπποι ἡμῶν ἐστράφησαν εὐθὺς καὶ μετὰ τοσαύτης σφοδρότητος, ὥστε ἠνεγκαν τὸ ἐλκλήθρον, καὶ τὸ περιεχόμενον αὐτοῦ κατ' εὐθείαν εἰς τὸ χεῖλος τοῦ κρημνοῦ· ἀλλὰ, πρὶν ἢ δυνηθῆ νὰ καταμετρήσω τὸν κίνδυνον, οἱ ἀγριοὶ ἵπποι μετ' ἔφερον εἰς ἀντίθετον διεύθυνσιν, παρασύροντες τὸ ἐλαφρὸν μου ὄχημα ἔνθα κάκεισε ἐπὶ τοῦ τραχέος ἐδάφους.

«Μεταξὺ ὄλων τῶν ἄλλων κινδύνων, ὅσους ἀπαντᾷ τις εἰς τὰς ὁδοὺς τῆς Σιβηρίας, θέλω παρατηρήσει πρὸ πάντων τὰς βαρβάρους προλήψεις τῶν γερόντων χωρικῶν, πρώτων ἀποίκων τοῦ τόπου τούτου. Εἰς καλύβην τινα, εἰς ἣν ἤλθομεν κατὰ μίαν ἐσπέραν αἰτοῦντες ξενίαν διὰ τὴν νύκτα, δύο περιηγητῆ κατεσφάγησαν ὀλίγω πρότερον διὰ πελέκειος κατὰ τὸν ὕπνον αὐτῶν ὑπὸ τοῦ ἰδιοκτήτου τῆς κατοικίας ταύτης, κινηθέντος εἰς τοῦτο τὸ ἔγκλημα ἐκ τῆς ἀπλῆς θεᾶς δειπνοῦ ἐκ ψυχρῶν κρεῶν, ὅπερ

οι ξένοι αὐτοῦ ἐποίησαν τὴν νύκτα τῆς παρασκευῆς πρὸς τὸ σάββατον. Ἡ συνείδησίς του δὲν ἠδυνήθη νὰ ἀνεχθῆ τοιοῦτον σκάνδαλον ὑπὸ τὴν στέγην του, καὶ μόνος ὁ θάνατος τῶν ἐνόχων τῷ ἐφάνη ἰκανὸς νὰ ἐξιλάσῃ αὐτόν.

Ἄλλ' ἀφῶμεν τὰς Ῥωσικὰς γαίαις, καὶ μεταβῶμεν πρὸς νότον τῶν ὀρίων, τῶν χωριζόντων αὐτὰς ἀπὸ τῶν Σινικῶν κτήσεις, ἔνθα θέλομεν ἀκολουθήσει τὸν Κ. Ἄτκινσον.

(Ἔπεται συνέχεια)

Ὁ ΑΥΤΟΚΡΑΤΩΡ ΜΙΧΑΗΛ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΣ,
Ἡ ΕΞΩΣΙΣ ΤΩΝ ΛΑΤΙΝΩΝ
ΑΠΟ ΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ.

Ἀπὸ μεσοῦντος τοῦ ἐνδεκάτου αἰῶνος, ἡ εὐγενὴς τῶν Παλαιολόγων γενεὰ διέλαμπεν ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ἐάν ὁ πατὴρ τῶν Κομνηνῶν ἐκόσμησε τὸ μέτωπόν του διὰ τοῦ στέμματος τῶν Καισάρων, ἐχρεώσκει τοῦτο εἰς Γεώργιον τὸν Παλαιολόγον, οὗτινος οἱ ἀπόγονοι δὲν ἔπυσαν ποσῶς στρατηγούντες, προεδρεύοντες τῶν συμβουλίων τοῦ Κράτους καὶ μεγάλην ἐξασκούντες ἐπιβρόσην. Πολλάκις ἡ Αὐτοκρατορικὴ οἰκογένεια ἐθήρρευσε τὴν συγγένειαν αὐτῶν, καὶ ἐάν ἡ τάξις τῆς ὡς ἐκ τῶν γυναικῶν διαδοχῆς ἐτηρεῖτο καθ' ὅλην αὐτῆς τὴν αὐστηρότητα, ἡ σύζυγος τοῦ Θεοδώρου Λασκάρεως ἤθελεν ὑποχωρήσει εἰς τὴν πρωτότοκον αὐτῆς ἀδελφὴν, μητέρα τοῦ Μιχαὴλ Παλαιολόγου, ὅστις ἀνύψωσεν ἀκολούθως τὴν οἰκογένειαν αὐτοῦ εἰς τὸν θρόνον. Ὁ Μιχαὴλ Παλαιολόγος, εὐγενὴς τὴν καταγωγὴν, ἐκοσμεῖτο ὑπὸ πλείστων ἐξωτερικῶν πλεονεκτημάτων ἀνδρείος, ἐπιτήδειος, γενναῖος, εὐγλωττοῦ, εὐπροσῆγορος κατὰ τοὺς τρόπους καὶ τὴν συνδιάλεξιν, ἐγνώριζε νὰ ἐφέλικται ἀπάσας τὰς καρδίας. Ἄλλ' ἡ εὐνοία τοῦ λαοῦ καὶ τῶν στρατιωτῶν ἐγένετο αἰτία τῆς ἀπωλείας τῆς εὐνοίας τῆς αὐλῆς, ὥστε ὁ πρίγκιψ οὗτος τρεῖς διέφυγε τὸν κίνδυνον, ὃν περ διέτρεξε διὰ τῆς ἀσυνείας τῶν προσκολλημένων τῇ τύχῃ αὐτοῦ. Ὁ Αὐτοκράτωρ Θεόδωρος Λάσκαρις, εἰς τῶν φυγάδων ἐκείνων Ἑλλήνων, οἵτινες ἐπανεφύευσαν καὶ διετήρησαν τὴν Ῥωμαϊκὴν σημαίαν ἐπὶ τῶν τειχῶν τῆς Νικαίας ἐν Βιθυνίᾳ, μετὰ ὅλας τὰς προσπάθειάς τῶν Λατίνων, δεσποζόντων τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἐσύστησεν ἀποθνήσκων τὸν υἱὸν αὐτοῦ Ἰωάννην, ἐξαετῆ τότε, τῷ Παλαιολόγῳ, οὗτινος ἐγνώριζε τὰ προτερήματα καὶ τὴν ἰσχύν. Ταῦτοχρόνως προσδιώρισεν ὡς κληδεμόνα του μετ' ἀπολύτου ἐξουσίας Γεώργιον τὸν Μουζάλωνα, τὸν μέγαν δομέστικον καὶ εὐνοούμενόν του, πρὸς ὃν ἅπανα ἡ ἀριστοκρατία ὑπεχρῶθη νὰ ὁμοση, κωνωνὸν δὲ αὐτοῦ ἐποίησε τὸν ἐν Νικαίᾳ Πατριάρχην Ἀρσένιον.

Τὸ μῖσος καὶ ὁ φθόνος, τὸν ὅποιον διέτρεφον πρὸς τὸν Μουζάλωνα, κατασταλέντα ἐπὶ τῆς ζωῆς τοῦ

πρίγκιπος, διέλαμψαν μετὰ τὸν θάνατόν του. Μὴ ὦν ἀρκετὰ ἰσχυρὸς διὰ νὰ καταπολεμήσῃ τοὺς ἐχθροὺς του διαφρόδη, ὁ μέγας δομέστικος προσεπάθει νὰ τοὺς ἀφοπλίσῃ διὰ τῆς προύτητος. Συνεκάλεσεν εἰς τὸ παλάτιον τὴν ἀριστοκρατίαν, τὰς δικαστικὰς ἀρχάς, τοὺς διακεκριμένους ἀξιωματικούς του στρατοῦ, καὶ παρουσιάσθη ἐνώπιον τοῦ συνεδρίου τούτου, ἐνδεδυμένος ὅλα τὰ κοσμήματα τῶν διαφόρων αὐτοῦ ἀξιωματίων. Ἐν τινὶ λίαν ἐπιδεξιῷ λόγῳ ἀπήγγειλεν ἐκ τοῦ ὕψους τοῦ θρόνου τὴν ἀπολογίαν τῆς διαγωγῆς αὐτοῦ, καὶ προσέφερε τὴν παραίτησίν του ἀπὸ τῆς ἀντιβασιλείας, ἐάν αὕτη ἐνομιζέτο ὡφέλιμος εἰς τὸ δημόσιον καλόν. Ἡ ἀπώλεια τοῦ Μουζάλωνος ἀπεφασίσθη, ἀλλ' οἱ ἐχθροὶ του ἐσκέφθησαν ὅτι ἡ στιγμή αὐτῆς ἐστὶ δὲν ἐφθασεν· κατεβάρυνον τὴν μετριόφροσύνην του διὰ διαμαρτυρήσεων σεβασμοῦ καὶ πίστεως, καὶ οἱ ἀσπονδότεροι αὐτοῦ ἐχθροὶ ἐφάνησαν οἱ πλέον ἀφωσιωμένοι ὅπως ἀνανεώσωσι τὸν τῆς ὑπακοῆς ὄρκον. Μεταξὺ αὐτῶν Μιχαὴλ ὁ Παλαιολόγος, ἀνατραφεὶς ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ κοντοσταύλου ἢ τὴν τοῦ δικητοῦ τῶν μισθωτῶν ἀρχηγῶν, παρεκάλεσεν ἐπιμόνως τὸν φύλακα καὶ τὸν σωτήρα τῶν Ῥωμαίων ἵνα μὴ ἐγκαταλείψῃ τὴν κηδεμονίαν τοῦ νέου αὐτοκράτορος. Πῶτε οἱ Ἕλληνες δὲν ἐπέδειξαν τοσαύτην ἀπιστίαν ὁ ἀντιβασιλεὺς ἐγένετο μετ' ὀλίγον θῆμα τῆς εὐπιστίας καὶ κενοδοξίας του. Τὴν ἐνάτην ἡμέραν μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Λασκάρεως, ἐπανηγύριον, κατὰ τὰ εἰθισμένα, τὴν ἐπισημότητα τῆς κηδείας του ἐν τῇ μητροπόλει τῆς Μαγνησίας, πόλεως τῆς Ἀσίας. Ἐν τῷ μέσῳ τῆς τελετῆς, οἱ φύλακες ἐδραμον εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ὠθοῦντες τρομερὰς κραυγὰς, καὶ κατέσφαξαν εἰς τοὺς πόδας τοῦ βαμοῦ τὸν Μουζάλωνα, τοὺς ἀδελφούς του καὶ ὅλους τοὺς ὀπαδοὺς αὐτοῦ. Ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ὁ Μιχαὴλ προσνεχθῆ μετὰ τοσαύτης ἰκανότητος, ὥστε ἐδρέψατο ἅπασαν τὴν ὠφέλειαν τῆς σφαγῆς, μὴ συμμερισθεὶς τοῦ ἐγκλήματος ἢ τοῦλάχιστον τῆς μομφῆς. Μὴ ἐπιδεικνύμενος καμμίαν ἀξίωσιν, ἀρῆκε νὰ ὀμιλήσωσιν αἱ ἐλευθεριότητες αὐτοῦ, τῶν ὀπρίων τὴν ἀξίαν ὑψώσεν ἡ ἐξάντλησις τῆς περιουσίας του. Οἱ εὐπατρίδαι καὶ ὁ Πατριάρχης, συνηγμένοι διὰ τὴν ἐκλογὴν ἀντιβασιλείας, ἀπένεμαν αὐτῷ τὸν τίτλον τοῦ μ ε γ α λ ο υ δ ο υ κ ὸ ς, ὁ δὲ Ἀρσένιος τῷ παρεχώρησε πᾶσαν τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν.

Ἀπὸ ταύτης τῆς στιγμῆς, ὁ φιλόδοξος Παλαιολόγος δὲν ἐθεώρει τὴν ἀξίαν του ἢ ὡς βαθμίδα ὅπως ἀναβῆ εὐκολώτερον τὸν θρόνον, τὸν ὀπρίον ἐπεθύμει. Ἡ ὑπεροχὴ τοῦ πνεύματός του ἐξηπάτησε καὶ διεσκέδασε τὰ κόμματα τῶν εὐγενῶν ὁ Ἰωάννης Δούκας Βατάκης, προκάτοχος τοῦ Θεοδώρου Λασκάρεως, κατέθεσε μεγάλους θησαυροὺς ἐν τινὶ φρουρίῳ, κειμένῳ ἐπὶ τῶν ὄχθων τοῦ Ἐρμου, ὑπὸ τὴν φύλαξιν τῶν πιστῶν Βαραγγίων, ξενικῶν στρατευμάτων Νορμανδικῆς καταγωγῆς. Ὁ δὲ κοντόσταυλος, διατηρήσας πᾶσαν τὴν ἐπ' αὐτῶν ἐπιβρόχην, ἤρπασε τὴν

θησαυρὸν ἄνευ ἀντιστάσεως, καὶ μετεχειρίσθη αὐτὸν ὅπως διαφθεῖρη τοὺς φύλακας. Αἱ πρῶται πράξεις τοῦ νέου ἀντιβασιλείως ἦσαν ἡ κατάργησις τῆς αὐστηρότητος τῶν φόρων, ἀντικείμενον, διηνεκῶς ἀπαιτούμενον ὑπὸ τοῦ λαοῦ, ἡ ἀπαγόρευσις τῶν διὰ τοῦ πυρὸς δοκιμασιῶν καὶ τῶν δικαστικῶν μονομαχιῶν, ἡ διατήρησις τῶν χερῶν καὶ ὀφραγῶν, τῶν ἀπομάχων· γινώσκων τὴν ἐπιβρόχην τοῦ κλήρου, προσεπάθεισεν ὅπως κερδίσῃ τὰς ψήφους τοῦ ἰσχυροῦ τούτου σώματος, διέφθειρε διὰ μυστικῶν δωροδοκιῶν ὅλους τοὺς ἐπισκόπους, καὶ αὐτὸς ὁ ἀδιάφορος Πατριάρχης παρεσύρθη ἀκουσίως ἑαυτοῦ ὑπὸ τῶν σεβασμάτων, δι' ὧν ἐκολάκευε τὴν κενοδοξίαν του. Ταῦτοχρόνως οἱ μυστικοὶ αὐτοῦ ἀπεσταλμένοι δὲν ἔπαυσαν ἐπαναλαμβάνοντες ὅτι ἦν ἐπάναγκος ὥστε, ἀνθρωπὸς τις ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς ἡλικίας, ἔχων πείραν καὶ πνεῦμα ἐξήλων, νὰ γίνῃ συνάρχων τοῦ αὐτοκράτορος, ὁ δὲ Παλαιολόγος ἀφ' ἑτέρου παρενεῖρεν ἐπιτηδείως ὅτι τὸ δημόσιον συμφέρον ἀπῆτει νὰ μὴ ᾖναι πρόσκαιρος ἡ ἐξουσία τοῦ μέλλοντος ν' ἀναλάβῃ ὄλον τὸ βῆρος τῆς κυβερνήσεως.

Αἱ ἀξιώσεις αὗται συνεκίνησαν ἅπασαν τὴν πόλιν τῆς Μαγνησίας, εἰς ἣν ἡ αὐτὴ μετῆνεχθῆ ἤρξαντο συζητεῖσθαι ἐλευθέρως τὰ ὠφελήματα ἐκλεκτικῆς μοναρχίας, καὶ ὁ μέγας δούξ ὑπεστήριξε τὴν γνώμην τῶν θιασωτῶν αὐτοῦ διὰ τῶν ὑποσχέσεων ἀγαθῆς διοικήσεως καὶ μεταρρυθμίσεως ὅλων τῶν καταχρήσεων· περιέμεναν, ὡς ἔλεγεν, ἀνυπομόνως τὴν εὐτυχῆ στιγμὴν, καθ' ἣν αἱ χεῖρες τοῦ αὐτοκράτορος ἐμελλον νὰ ὦσιν ἀποχωρῶντως ἰσχυραὶ ὅπως κρατήσωσι τὰς ἡνίας τοῦ Κράτους, καὶ προμηθεύσωσιν αὐτῷ τὸ εὐτύχημα τοῦ ν' ἀποσυρθῆ ἐν τινὶ εἰρηνικῷ ἡσυχαστηρίῳ. Διὰ τῶν στρατηγημάτων του κατέκτησεν ἀπάσας τὰς καρδίας· ἐδόθη αὐτῷ κατ' ἀρχὰς μὲν ὁ τίτλος καὶ τὰ προνόμια δεσπότου, καὶ ἀπῆλαυε τῶν τιμῶν τῆς πορφύρας καὶ τοῦ δευτέρου βαθμοῦ ἐν τῇ αὐτοκρατορίᾳ· ἀκολούθως δ' ἀπεφασίσθη ὅπως ὁ Ἰωάννης Λάσκαρις καὶ ὁ Μιχαὴλ Παλαιολόγος ἀναγορευθῶσιν αὐτοκράτορες συνάρχοντες. Ὁ κληρὸς, ἀρκούντως ὑπὸ τοῦ ἀργυρίου τοῦ δεσπότου πεισθεὶς περὶ τῆς ἀνάγκης τῆς ἐκλογῆς του, ἐνόμισεν ὅτι ἐκπληροῦ τὰς ὑποχρεώσεις του, ἀπαιτῶν ὥστε ὁ Μιχαὴλ νὰ ὑποσχεθῆ ἐνόρκως ὅτι θέλει παραδώσει εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Θεοδώρου, ἅμα ἐνήλικα γενόμενον, τὴν ἀρχὴν, καὶ διεκήρυξεν ὅτι ὁ Παλαιολόγος, παραδεχθεὶς τὸ στέμμα, οὐχὶ μόνον δὲν ἦτον ἐπίορκος, ἀλλὰ καὶ ἦτον ἀξίος διὰ τοῦτο ἀθανάτου δόξης, ὡς θυσιάσας τοσοῦτον γενναῖος τὴν ἀνάπαυσίν του εἰς τὴν εὐμερίαν τοῦ λαοῦ. ἔλαβε τὸ αὐτοκρατορικὸν διάδημα ἐν τῇ μητροπολιτικῇ ἐκκλησίᾳ τῆς Νικαίας ἀπὸ τῶν χειρῶν τοῦ Πατριάρχου Ἀρσενίου, ὅστις ἐν τούτοις μετ' ἄκρας θλιψέως ἐγκατέλιπε τὰ συμφέροντα τοῦ κηδεμονευομένου αὐτοῦ. Ὁ Παλαιολόγος εὐγνωμονῶν διένειμεν ἐλευθερίως τὰς πολιτικὰς καὶ στρατιωτικὰς λειτουργίας εἰς ἅπαντας τοὺς θιασώτας αὐτοῦ, ἐπλήρωσε τιμῶν τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας του,

καὶ ἔδωκε τὸν τίτλον Καίσαρος εἰς τὸν γηραιὸν Ἀλέξιον Στρατηγόπουλον.

Ὁ νέος αὐτοκράτωρ προσεπάθει νὰ στερεώσῃ τὴν δύναμίν του, γινόμενος προσφιλεῖς δι' ὃ καὶ ἐδείκνυτο συνεχῶς εἰς τὸ δημόσιον, ἐδημηγόρει πρὸς τὸν λαόν, καὶ ἡ εὐγλωττία αὐτοῦ ἐμεγαλοποιεῖτο διὰ χρηματικῆς διανομῆς. Μετέβη εἰς Νυμφαῖον, τὴν συνθησεστάτην διαμονὴν τῶν αὐτοκρατόρων ἀφ' ὅτου ἀπώλεσαν τὴν Κωνσταντινούπολιν. Ὁ αὐτοκράτωρ Βαυδοῦνος, ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ν' ἀνακτήσῃ διὰ διαπραγματεύσεων ἐπαρχίας ἢ πόλεως τινὸς, ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν πρέσβεις, ζητοῦντας παρ' αὐτοῦ ἀπὸ μέρους τοῦ κυρίου αὐτῶν τὴν παραχώρησιν τῆς Θεσσαλονίκης· ἀλλ' ὁ Παλαιολόγος ἀπήντησεν αὐτοῖς χλευαστικῶς τε ἅμα καὶ ἐξυβριστικῶς ὅτι δὲν ἠδύνατο ἐντίμως νὰ ἐγκαταλείψῃ πόλιν, ἐν ἣ ὁ πατὴρ του ἐτάφη. «Παραχωρήσατε ἡμῖν τοῦλάχιστον τὴν πόλιν τῶν Σεβρών» τῷ εἶπον οἱ ἀπεσταλμένοι. «Ἄλλ' ἐκεῖ, ἀπήντησεν ὁ Παλαιολόγος, εἰσῆλθον τὸ πρῶτον εἰς τὸ στρατιωτικόν.» Ἐξήτησαν τότε τὴν Βολίραν, ἐπὶ τῶν ὀρίων τῆς Μακεδονίας· ὁ Ἕλληνας ἀπεποιήθη καὶ τοῦτο, ἐπὶ τῇ προφάσει ὅτι ἦτο θαυμασίον συνεντευκτήριον θήρας. Οἱ ἀπεσταλμένοι ἐπιμένοντες τῷ εἶπον: «Τί θὰ μάς δώσητε λοιπόν; — Οὐδέν· ἀλλ' ἂν ἐπιθυμήτε τὴν εἰρήνην, πρέπει νὰ μοι πληρόνητε ἐτησίως φόρον τὸ πρῶτον τῶν τελωνείων τῆς Κωνσταντινουπόλεως· ἡ ἀποποίησις τοῦ κυρίου ὑμῶν ἔσται τὸ σύνθημα τοῦ πολέμου· δὲν εἶμαι ἐλλειπῆς στρατιωτικῆς πείρας, καὶ ἀνατίθεμαι τὴν ἔκβασιν εἰς τὸν Θεόν καὶ εἰς τὸ ἔξοφός μου (1).»

Ὁ Μιχαὴλ Παλαιολόγος ἐμελέτα τῷ ὄντι μέγαν σκοπὸν, τὴν ἐξώσιν τῶν Λατίνων ἀπὸ τοῦ Βυζαντίου· ἡ εὐκαιρία τῷ ἐφαίνετο εὐνοϊκῆ, διότι ἡ πόλις αὕτη εἶχε περιέλθει εἰς τὴν ἐσχάτην ἀμνηχανίαν. Ἐπισκεφθεὶς προσωπικῶς πάντα τὰ φρουρία τῆς Θράκης, καὶ ἐπαυξήσας τὰς φρουράς, ἐτέθη ἐπὶ κεφαλῆς στρατοῦ, διήλθε τὸν Ἑλλησπόντον, ἐβάδισε πρὸς τὴν πρωτεύουσάν, ἐκυρίευσεν ὅλα σχεδὸν τὰ περίχωρα, καὶ περιώρισε τὴν Λατινικὴν αὐτοκρατορίαν εἰς μόνην τὴν περιοχὴν τῶν τειχῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως· προσέβαλεν ἀνεπιτυχῶς τὸ πρῶτον τοῦ Γαλατᾶ, ἐπερειδόμενος εἰς μυστικὴν τινὰ συνενόησιν μετὰ βαρῶνου τινὸς, μὴ δυναθέντος, ἢ, μὴ θελήσαντος νὰ τῷ ἀνοίξῃ τὰς πύλας. Ὁλοι αἱ ἐφοδοὶ αὐτοῦ ἀπεκρούσθησαν, καὶ ἠναγκάσθη ὡς ἐκ τῶν ζημιῶν αὐτοῦ νὰ ἐπανακάμψῃ εἰς Ἀσίαν.

Τὸ δ' ἐπιὸν ἔαρ ὁ Καίσαρ Ἀλέξιος Στρατηγόπουλος, ὁ εὐνοούμενος αὐτοῦ στρατηγός, διήλθε τὸν Ἑλλησπόντον μετὰ 800 ἰππέων καὶ ὀλίγου πεζικοῦ, κατὰ τὸ φαινόμενον μὲν ὅπως ἐπιτηρῆ τὰς κινήσεις τῶν Βουλγάρων, ἀλλ' αἱ μυστικαὶ αὐτοῦ ὁδηγαὶ ἦσαν νὰ πλησιάσῃ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, νὰ ἐξετάσῃ ἐπισταμένως τὴν κατάστασιν τῆς πόλεως ταύτης, νὰ ἐπωφεληθῆ ἀφ' ὅλων τῶν περιστάσεων,

(1) Γεώργιος Ἀκροπολίτης. Κεφ. 78.

αίτινες ήδύναντο να παρουσιασθώσιν, αλλά να μην αποπειραθῆ οὐδεμίαν ἀμύθηλον ἐπιχείρησιν. Οἱ Ἕλληνας, ὅσοι εὐρίσκοντο εἰς τὰς περὶ τὴν πεδιάδα, ἐδραμον εἰς τὸ στρατόπεδον τοῦ Καίσαρος, οὗτινος ὁ στρατὸς, ἐπαυξήθει εἰσέτι δι' ἐπικουρῶν Κομάνων, συνεποσώθη μετ' ὀλίγον εἰς εἰκοσιπεντακισχιλίους ἀνδρας· οἱ ἐθελονταὶ οὗτοι, γινώσκοντες, ὡς ἐκ τῆς θέσεώς των, τὴν ἀδύνατον κατάστασιν, εἰς ἣν περιήλθον οἱ Λατίνοι, διεβεβαίωσαν τὸν γέροντα στρατηγὸν ὅτι, ἐὰν ἤθελε νὰ ἐφορήσῃ κατὰ τῆς πρωτεύουσας, ἤθελεν ἀφεύκτως κυριεύσει αὐτήν, διότι ἡ περίστασις ἦν εὐνοϊκωτάτη, ὡς μὴ μενόντων ἐν τῇ πόλει ἡ παιδῶν καὶ γυναικῶν. Ἀσύνετός τις νεανίας, διορισθεὶς πρὸ μικροῦ κυβερνήτης τῆς Ἑνετικῆς ἀποικίας, ἀνεχώρησε μετὰ τριακότα Γαλερῶν καὶ τοῦ ἀνθους τῶν Λατίνων ἱπποτῶν δι' ἐκστρατείαν τινὰ κατὰ τῆς πόλεως Δαφνουσίας, κειμένης εἰς τὰς ὄχθας τῆς Μαύρης θαλάσσης 160 περίπου χιλιάμετρα μακρὰν τοῦ Βυζαντίου.

Ὁ Καίσαρ, εἰ καὶ ἀπαγορευθέντος αὐτῷ, μετὰ στιγμιαίων δισταγμῶν ἀπεφάσισε νὰ ῥιψοκινδυνεύσῃ εἰς τοῦτο, καὶ ἔλαβεν ὅλα τὰ ἀναγκαῖα διὰ τὴν ἐπιτυχίαν μέτρα· ἀφείλ τοιπὸν τὸ σῶμα τοῦ στρατοῦ αὐτοῦ εἰς ἀπόστασιν τινα, ὅπως βοηθῆ ἐν ἀνάγκῃ τὰς ἐργασίας του, προχωρεῖ, βοηθούμενος ὑπὸ τοῦ σκότους, μετ' ἐκλεκτοῦ ἀποσπάσματος· εἰσάγει διὰ τινος ὑπογείου, ἀνακαλυφθέντος αὐτῷ ὑφ' Ἑλληνας φυγάδος, πεντηκοντάδα ἀνδρῶν, ἐχόντων ἀπόφασιν νὰ θρασύσῃ τὴν Χρυσὴν πύλιν, ἥτις ἀπὸ πολλοῦ ἤδη ἦν κεκλεισμένη, ἐν ᾧ ἄλλοι ἐπιβαίνουν διὰ κλιμάκων ἐν σιωπῇ εἰς τὰ χαμηλότερα τῶν τειχῶν. Ἰερεύς τις ἐκ τῶν πολιορκούντων ἀνακράζει πρῶτος «Μιχαὴλ καὶ Ἰωάννου, τῶν σεβαστῶν αὐτοκρατόρων τῶν Ῥωμαίων, πολλὰ τὰ ἔτη!» τοῦτο ἦν τὸ συμφωνηθὲν σύνθημα· οἱ στρατιῶται, οἱ περιμένοντες εἰς τὰ κάτω τῶν προμαχώνων, ἐπαναλαμβάνουσι τὴν αὐτὴν ἐπευφημίαν, καὶ ὁρμῶσιν εἰς τὴν πύλιν, ἥτις ἠνεώχθη αὐτοῖς· κατὰ τοῦτο δὲ τὸ διάστημα ὁ Στρατηγὸς ἀποστέλλει τὴν διαταγὴν εἰς τὸν ἐπίλοιπον αὐτοῦ στρατὸν ὅπως προσέλθῃ.

Ἦδη ὑπέφωσκεν ἡ ἠὼς, ὅτε οἱ ἐπίκουροι Κομάνοι ἤρχισαν νὰ διασπείρονται πανταχόσε· ἀλλ' ὁ Καίσαρ μόνις διήλθε τὸν οὐδὸν τῆς Χρυσῆς πύλης καὶ ἤρχισε νὰ φοβῆται διὰ τὴν παρατολίαν του· ἐκ πείρας εἰδὼς τοὺς κινδύνους, εἰς οὓς εἶναι ἐκτεθειμένος ὁ νικητὴς στρατὸς κατὰ τὴν ἄλλωσιν μεγάλην πόλεω, ἐστάθη, ἐσκέφθη· ἀλλ' ἐνθαῤῥυνηθεὶς ὑπὸ πλήθους ἐθελοντῶν, προσερχομένων ἐν σπουδῇ εἰς τοὺς ἀρχαίους αὐτῶν συμπολίτας, καὶ ἀπεικονίζοντων τὴν ἀποχώρησιν ὡς δύσκολον καὶ κινδυνωδεστέραν τῆς ἐπιθέσεως, προὔχωρησε, παρατάξας τὸν τακτικὸν αὐτοῦ στρατὸν ὡς εἰς μάχην· τότε ἐδόθη τὸ πολεμιστήριον σύνθημα, ἤρξατο ἡ λεηλασία, καὶ οἱ στρατιῶται κατέσφαττον ὅλους, ὅσους εὕρισκον ὀπλισμένους. Ἐν μέσῳ τοῦ θορύβου καὶ τῶν ἀπειλῶν τῆς πυρκαϊῆς, οἱ Ἕλληνες τῆς Κωνσταν-

τινουπόλεως, φιλοῦντες τοὺς ἀρχαίους αὐτῶν ἡγεμόνας, καὶ οἱ Γενοῦται ἔμποροι, ἕνεκα τῆς προσφάτου τῆς δημοκρατίας αὐτῶν μετὰ τοῦ Μιχαὴλ Παλαιολόγου συμμαχίας, ἐτάχθησαν ὑπὲρ αὐτοῦ· ὅλαι αἱ συνοικίαι ἐδραμον εἰς τὰ ὄπλα, καὶ ἀνὰ πᾶσαν τὴν πόλιν ὁ λαὸς ἐπανελάβε μετ' ὀλίγον μετὰ τῶν στρατιωτῶν τοῦ εὐτυχοῦς Ἀλεξίου «Μιχαὴλ καὶ Ἰωάννου, τῶν δύο αὐτοκρατόρων, πολλὰ τὰ ἔτη.»

Ἀφυπνισθεὶς ὑπὸ τῶν κραυγῶν ὁ Βεδουῖνος Β', ἐξῆλθεν ἐν ἀταξίᾳ ἐκ τοῦ παλατίου τῶν Βλαχερνῶν, καὶ δειλὸς ὢν, ἐτάπη εἰς φυγὴν προσεδραμεν εἰς τὸ παράλιον, ῥίψας καθ' ὁδὸν τὸ διάδημα καὶ τὸ ξίφος αὐτοῦ, καὶ πάντα τὰ σύμβολα τῆς Αὐτοκρατορίας. Στρατιῶται Ἕλληνες, εὐρόντες τὰ πολῦτιμα ταῦτα κεμήλια, ἤνεγκαν αὐτὰ πρὸς τοὺς στρατηγοὺς αὐτῶν, οὔτινες, δεικνύοντες ταῦτα κρεμάμενα ὡς τρόπαιον εἰς τὸ ἄκρον δόρατος, ἐνεθάῤῥυνον τοὺς στρατιῶτας αὐτῶν, καὶ ἀφῆρουν πᾶσαν ἐλπίδα ἀπὸ τῶν Λατίνων. Κατ' εὐτυχίαν, ὁ στόλος, ἐπανερχόμενος ἐκ τῆς κατὰ τῆς Δαφνουσίας ματαίας αὐτοῦ ἐκστρατείας, εἰσῆρχετο εἰς τὸν Βόσπορον· ὁ δὲ Λατίνος Αὐτοκράτωρ καὶ αἱ πρῶτισται οἰκογένειαι, θεωροῦσαι τὴν Κωνσταντινούπολιν ἀμετακλήτως ἀπολεσθεῖσαν, ἐπέβησαν ἐπὶ τῶν Ἑνετικῶν γαλερῶν, ἐν μέσῳ τῶν ἐμπαιγμῶν τῶν νικητῶν. Οὕτως οἱ Ἕλληνες ἐπανέστησαν τὸ Βυζάντιον τὴν 25 ἰουλίου τοῦ 1261, πεντήκοντα καὶ ἑπτὰ ἔτη ἀπ' ὅτου ἐδιώχθησαν ἀπ' αὐτοῦ.

ΔΙΗΓΗΜΑ.

Τὸ προσκεφάλαιον.

1.

Ἡ πρώτη ἰανουαρίου εἶναι δι' ἐμὲ μεγάλη ἡμέρα, ἀξιωμανημένουτος ἐποχῆ! μοι ἔλεγεν εὐγενὴς τις Ἰταλὸς, τιμήσας τὴν Ἰταλίαν διὰ τῶν προτερημάτων καὶ τῶν ἀρετῶν αὐτοῦ.

Ὁ Κόμης Κελλίνης μοι ἔλεγε προσέτι:

— Ἐὰν ἀνέγνωτε τὰς Φυλακὰς τοῦ Σιλβίου Πελλίκου, τὸ θαυμάσιον ἐκεῖνο ἀριστοῦργημα, ὅπερ συνεγράφη ταυτοχρόνως ὑπὸ μυθιστοριογράφου, ποιητοῦ καὶ χριστιανοῦ, γνωρίζετε τὴν ἱστορίαν τῶν φρικωδῶν ἐκεῖνων καταδικῶν, αἵτινες πρὸ εἰκοσιπενταετίας ἐπλήξαν τὸ ἐλευθερόφρον ἄνθος τῆς Ἰταλικῆς νεολαίας· καταδικάσθη τότε εἰς θάνατον καὶ ἤδη ἡ Αὐστριακὴ ἀστυνομία ἔλαβε τὴν καλωσύνην ὅπως ἐκλέξῃ τὴν θέσιν, τὴν ἡμέραν καὶ τὴν ὥραν τοῦ θανάτου μου· ἀλλὰ κατ' εὐτυχίαν εἶχον ἀφαισινμένην σύζυγον, τὴν πτωχὴν μου Αἰμιλίαν, ἥτις ἐπέτυχε τὴν χάριν τοῦ συζύγου της, καὶ ἡ Α. Μ. ὁ Αὐτοκράτωρ τῆς Αὐστρίας, συγκατανεύσας νὰ με ἀφήσῃ μεταξὺ τῶν ζώντων, νύδωκεν ὅπως με

καταδικάσῃ ν' ἀποθνήσκω μυριάκις εἰς τὴν carcere duro Γερμανικοῦ φρουρίου.

Ἐκτὸς τῆς καταδικῆς καὶ τῆς χάριτος, εἶχον καὶ τι ἕτερον κοινόν, κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν, μετὰ τοῦ Κόμητος Γομφαλονιέρη· διότι οὗτος μὲν ἐξῆτήσατο τὴν ἐξοχὴν χάριν νὰ συμπαραλάβῃ εἰς τὴν φυλακὴν τοῦ ὑπομασγάλιον δωρηθὲν αὐτῷ παρὰ τῆς κομήσεως Θηρεσίας, ἐγὼ δ' ἐζήτησα τὸ πολῦτιμον δικαίωμα νὰ φυλάξω εἰς τὸ βάθος τῆς φυλακῆς μου ἐν προσκεφάλαιον, ἐν ἀπλοῦν προσκεφάλαιον, τὸ ὁποῖον ἦτον, αἶμοι! ἡ μόνη μου περιουσία, ὁ μόνος θησαυρὸς μου, ἅπασά μου ἡ εὐδαμονία! Ὀλίγον ὕστερον αἱ ἀρχαὶ τῆς Βρύννης ἐδήμευσαν τὸ ὑπομασγάλιον τοῦ Γομφαλονιέρη· θέλω δὲ σὰς γνωστοποιήσῃ πάραυτα τὸ αἴτιον, δι' ὃ ἡ ἀδυσώπητος κυβέρνησις τοῦ φρουρίου ἐσεβάσθη τὴν ἀβλαβὴ κατοχὴν τοῦ προσκεφαλαίου μου.

Γνωρίζετε ἀναμφιβόλως, ἀλλ' ὄχι βεβαίως ὡς ἐγὼ, τί σημαίνει ἡ carcere duro τῆς Σπιελβέργης, τὸ ἀποτροπαιότατον βάρβαρον ὄλων τῶν φυλακῶν τῆς Αὐστριακῆς μοναρχίας, ὁ εὐρύς οὗτος τάφος, ἐν ᾧ οἱ δεσμῶται ἀποθνήσκουσιν ἐπὶ πολὺν χρόνον! . . . Ἀλλ' ὁ καθημερινὸς οὗτος θάνατος οὐδ' ὅλως ἀπαλλάττει αὐτοὺς τῆς καταναγκαστικῆς ἐργασίας, καθ' ἣν ὑποχρεοῦται ἕκαστος πολιτικὸν θῦμα νὰ πριονίζῃ ξύλα, νὰ πλέκῃ περιπόδια, καὶ νὰ κατασκευάζῃ ξαντόν. Εἶχον ὡς εἰρκτὴν, ὡς τάφος, ὑγρὰν τινα ὀπὴν ὡς κλινὴν ἀναπαύσεως, κιβωτόν τινα, φέρετρον, ἐν ᾧ τὰ μέλη μου συνετρίβοντο· ὡς ἱματισμόν, εἶχον ῥάκη, ἅτινα ἤθελον ἐπιφέρει ἐρύθημα αἰσχους εἰς τὸν ἐσχάτον κακοῦργον τοῦ κόσμου τούτου· ὡς τροφήν, εἶχον ἄρτον μέλανα καὶ νοσώδη, ὅσπρια σεσηπότα καὶ ὑδωρ τέλος, περὶ ἡμᾶς, ὑπεράνω τῶν κεφαλῶν ἡμῶν, εἰς τοὺς πόδας ἡμῶν ὑπῆρχον ἀντὶ ξιφῶν κρεμαμένων, μεγάλαι πολεμιστρίαι, ἐπαπειλοῦσαι ἡμᾶς ἀδιαλείπτως, καὶ χρησιμεύουσαι, ἐν ἀνάγκῃ, ἀπλούστατα πρὸς κανονοβόλισμόν τῶν δεσμοτῶν. Δὲν λέγω οὐδὲν πρὸς ὑμᾶς οὐδὲ περὶ τῶν ἀλύσεων, αἵτινες ἐμωλώπιζον τοὺς πόδας ἡμῶν, οὐδὲ περὶ εἰδους τινὸς κιλικίου, μωλωπιζόντος τὸ σῶμα ἡμῶν, οὐδὲ περὶ τοῦ ψυχους, οὐδὲ περὶ τῆς πείνης, οὐδὲ περὶ τῆς δίψης, οὐδὲ περὶ μυριῶν ἄλλων βασάνων, αἵτινες ἦσαν ὡσεὶ παραρτήματα τῆς καθερίζεως ἢ τῆς ἀγωνίας ἡμῶν.

2.

Πρῶϊαν τινα, τρεῖς περίπου μῆνας μετὰ τὴν εἰσοδόν μου εἰς τὸ θανατηφόρον τοῦτο φρούριον, ὁ γηραιὸς Σχίλλερ, οὗ ὁ διάσημος φίλος μου Σίλβιος Πέλλικος ἐποίησατο τοσοῦτον γοητευτικὸν ἐπαῖνον, με παρεκάλεσε νὰ τὸν ἀκολουθῆσω μέχρι τῆς αἰθούσης τῆς ἀκροάσεως τοῦ φρουρίου. Ἐσκέφθην ὅτι προῦκειτο καὶ αὐθις περὶ θλιβερᾶς τινος εἰδήσεως, καὶ ἀλγεινὸς με κατέλαβε φόβος εἰς τὴν πρώτην θέαν, εἰς τὴν πρώτην λέξιν τοῦ Κυρίου Βέγραθ, ὑπεπιμελητοῦ τῆς Σπιελβέργης.

— Κύριε, μοι εἶπε μετ' ἰδιαζούσης πολιτικῆς, ἔλαβον ἀρτίως ἀνώνυμον ἐπιστολήν, ἀφορῶσαν ὑμᾶς, περὶ ἧς δύνασθε νὰ κρίνητε· ἰδοὺ αὕτη:

« Εἰς τῶν πολιτικῶν ὑμῶν δεσμοτῶν, ὁ κόμης Κελλίνης, ἐπέτυχε τὴν ἀδειαν τοῦ νὰ διατηρήσῃ ἐν τῇ εἰρκτῇ του ἐν προσκεφάλαιον, οὗτινος σὰς »καταγγέλλω τὴν πολῦτιμον σημαντικότητά· τὸ »προσκεφάλαιον τοῦτο ἐγκλείει σημαντικὰς ποσότητας εἰς χαρτονομίσματα ὄλων τῶν τραπεζῶν τῆς »Γερμανίας. Ἀνατίθημι εἰς τὴν ὑμετέραν φροντίδα »τὴν χρῆσιν τῆς καταμηνύσεως, ἣν κρίνετε εὐλογον νὰ κάμητε· θέλετε σκεφθῆ.»

— Κύριε, ἐξηκολούθησε λέγων ὁ ὑπεπιμελητὴς, τὸ μυστηριώδες σὰς προσκεφάλαιον ἐμπερικλείει ἀληθῶς τοιαῦτα πλούτη;

— Τὸ προσκεφάλαιόν μου περιέχει, τῷ ὄντι, ἀνεκτίμητον πλοῦτον . . . Ἐπιφυλάττομαι μόνον τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ ὑποκούψω ἀφ' ὄλων τῶν ὀφθαλμῶν τὴν φύσιν καὶ τὴν σημαντικότητά τοῦ θησαυροῦ τούτου.

— Ὅπως θέλετε, κύριε· ἐννοεῖτε βεβαίως ὅτι σὰς ἐκάλεσα μόνον πρὸς συμφέρον ἰδικόν σας· ἐὰν μὲν πλησίον σας, ἐν τῇ εἰρκτῇ, οὐδ' ὅλως ἀναδέχομαι τὴν εὐθύνην τοῦ πλουσίου σας προσκεφαλαίου· ἐὰν κρίνητε εὐλογον νὰ τὸ ἐμπιστευθῆτε εἰς τὴν ἐπαγρύπνησιν καὶ τὴν τιμὴν μου, θέλω εἶσθαι ὑπεύθυνος ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων . . .

— Σὰς ὑπερευχαριστῶ, ἀπήνησα εἰς τὸν ὑπεπιμελητὴν· δὲν ἐπιθυμῶ νὰ ἀποχωρισθῶ ἀπὸ τῆς μόνης μου περιουσίας· ὁ Αὐτοκράτωρ μοι ἐπέτρεψε νὰ φυλάξω τὸ προσκεφάλαιόν μου, καὶ τὸ φυλάττω.

— Ἰπάγετε λοιπὸν, κύριε, καὶ καλὴν τύχην!

— Ἐν τούτοις, κύριε Βέγραθ, καίτοι εἰμὶ λίαν προσκεκολλημένος εἰς τὸν μυστηριώδη πλοῦτον τοῦ προσκεφαλαίου μου, ὀρκίζομαι νὰ τὸ δώσω ὅταν ἐλευθερωθῶ εἰς τὸν ὅστις ἐκ τῶν ἐν τῇ φυλακῇ ταύτῃ θέλει ἔχει ὀλιγώτερον μῖσος καὶ πλείονα συμπάθειαν δι' ἐμέ . . .

— Ὁ ἄνθρωπος οὗτος θὰ ἦναι εὐτυχὴς! . . .

— Ἐὰν ἡ εὐτυχία ὑπάρχῃ ἐν τῷ προσκεφαλαίῳ μου, εἶθε νὰ σὰς καταστήσω εὐτυχῆ, δίδων τοῦτο πρὸς ὑμᾶς!

Ἡ φήμη τῆς μετὰ τοῦ Κ. Βέγραθ ταύτης συνουσίας διεδόθη, οὐκ οἶδ' ὅπως, ἐν τῇ εἰρκτῇ, καὶ ἡ ἱστορία τοῦ προσκεφαλαίου μου, ἀληθῆς ἢ ψευδῆς, προῦκάλεσε τὴν φιλοκερδῆ ἀπάντων πολυπραγμοσύνην· κατεῖχον ἀληθῆς περιήκοντα, χρησιμεύον μοι ὅπως διαπράττω θαύματα.

3.

Αἱ ἐνάρξεις μου ὑπῆρξαν θαυμάσιαι· κατὰ ῥητὴν διαταγὴν τοῦ ὑπεπιμελητοῦ, ἕκαστος ἤξιωσε νὰ με μεταχειρισθῇ ἐν τῷ φρουρίῳ, ὅπως συνήθως μεταχειρίζονται τοὺς κλέπτας καὶ δολοφόνους. Τὸ βάρος τῶν ἀλύσεων μου ἠλαττώθη, τὸ ἀγενὲς δεσμωτικὸν ἐνδύμα μου ἐτροποποιήθη, ἐτέθη ὑδωρ ψυχρὸν εἰς

την στάμνον μου, ἐξήρθη ὀλίγη ψίαθος ἐπὶ τῆς κλίνης μου, καὶ ὀλίγος λευκὸς ἄρτος ἐπὶ τῆς τραπέζης μου.

Ἡ χειρωνακτικὴ ἐργασία ἦν δι' ἐμὲ ποιητὴ ἀφόρητος, φρικώδης καὶ τὰ παράπονά μου εὐρον, τέλος, ἤγῃ εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς ἀκράσεως· ἀπηλλάχην ἀπὸ τοῦ νὰ πριονίζω ξύλα, νὰ πλέκω περιπόδια, καὶ νὰ κατασκευάζω ξαντόν· ἀλλ' ἐπειδὴ ἐπρεπε καὶ νὰ διέρχωμαι τὸν καιρὸν εἰς τι ὠφέλιμον καὶ εὐάρεςον, μοὶ ἐπέτρεψαν, ἐν ὀνόματι τοῦ αὐτοκράτορος, νὰ ἀναγινώσκω καὶ νὰ ἐπαναγινώσκω μυριάκις τὸν Βουρδαλοῦ, τὸν Πασκάλ καὶ τὴν Μίμησιν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ἡ φυσικὴ ἀκίνησις ἦν δι' ἐμὲ τρομερὰ βάσανος, ἐπιφέρουσα μοι περιόδους πυρετοῦ καὶ λύσης· ἡ ἀτυχία μου ἐπέσυρε τὴν συμπάθειαν, καὶ ἐπέτυχον τὴν προσφιλεῖ ἑλευθερίαν νὰ ἐξέρχωμαι τοῦ θαλάμου μου, ὅπως περιδιαβάω καθ' ἐκάστην ἑσπέραν εἰς τὸν ἰδιαιτέρον κήπον τῆς φυλακῆς· ἡ εὐδαιμονία τοῦ νὰ θεωρῶ καὶ νὰ θαυμάζω τὸν ἥλιον δὲν μοὶ ἐδόθη μὲν εἰσέτι, ἀλλὰ τοῦλάχιστον ἠδυνάμην νὰ θεωρῶ κατ' ἀρέσκειαν τὰς μυριάδας τῶν ἀστέρων, καὶ ἠκούμην, ἐν ἐλλείψει καλλιτέρου, εἰς τὸ ἠδὺ καὶ ποιητικὸν ἐκεῖνο φῶς.

Μόνος, σχεδὸν ἐλευθερὸς, ἐνδεδυμένος εὐπρεπῶς, ἔχων τοὺς ὀφθαλμοὺς προσηλωμένους ἐπὶ τῆς μεγαλοπρεπειᾶς ἀπείρου ὀρίζοντος, ἐνόμιζον ὅτι ὠνεύρωτον, βαδίζων ἐπὶ τῶν ἀνθέων, καὶ θὰ μάθητε τίνι τρόπῳ ἡ ὀνειρώξις αὕτη ἐξηκολούθησεν ἐπὶ τὸ βέλτιον.

Τὸ δωμάτιον τοῦ Κ. Βέγραθ εὐρίσκετο εἰς ἐν τῶν ἄκρων τοῦ ἰδιαιτέρου τούτου κήπου· ἐσπέραν τινὰ ἦκουσα μακρόθεν διὰ μέσου τοῦ φυλλώματος τὴν εὐρυθμὸν ἁρμονίαν τῶν Γερμανικῶν μελωδιῶν· ἐβάλλισον παρὰ τῷ ὑπεπιμελητῇ ἡμῶν, καὶ ἤρχισα νὰ κλαίω, ἀναπολῶν τοὺς ἐρωτικὸς χοροὺς τῆς φιλάττης μοι Ἰταλίας.

Μετὰ τινὰ λεπτὰ εἶδον ἐπὶ τῶν βαθμίδων τοῦ ποδίου (perron) γυναῖκας καὶ παιδία, ἄπασαν τὴν χαρίεσσαν οἰκογένειαν τοῦ Κ. Βέγραθ, ἧτις ἤρχετο νὰ γελάσῃ, νὰ διασκεδάσῃ, νὰ παίξῃ εἰς τὸν κήπον.

Τὰ παιδία μὲ ἐγνώρισαν πάραυτα καὶ ἔπρσαν εἰς τὰς ἀγκάλας μου, αἱ νέαι γυναῖκες μὲ ἐχαιρέτησαν, μειδώσαί μοι ὡς ἀγγελιοῦ, ὁ δὲ Κ. Βέγραθ μὲ εἰσέτι τὴν χεῖρα, τὰς δύο χεῖρας!

Τίς ἤθελε τὸ πιστεύσει; . . . ὁ ὑπεπιμελητῆς τῆς Σπιελβέργης, ὅστις δὲν ἦτο μεθ' ὅλα ταῦτα εἰ μὴ ὁ ἀρχιδεσμοφύλαξ τοῦ φρουρίου, μὲ ἔλαβε μετ' οἰκειότητος ὅλως φιλικῆς, καὶ ἰδοὺ ἡμεῖς βαδίζοντες περιπλεγδὴν εἰς τὴν μικρὰν στοιχάδα τοῦ ἀνθῶνος, τὴν ὀδηγοῦσαν εἰς τὰς βαθμίδας τῆς αἰθούσης· μὲ ἠνάγκασε νὰ τὸν ἀκολουθήσω, καὶ, ἐκὼν ἄκων, μετέβην ἵνα καθισθῶ εἰς τὰς πρώτας τάξεις αἰθούσης χοροῦ!

Ταυτοχρόνως, νεάνις τις, ἡ ἀνεψία τοῦ Κ. Βέγραθ, προὐχώρησε πρὸς ἐμὲ, καὶ μοὶ εἶπε μετὰ φωνῆς ἠδυτάτης:

— Εὐχαριστεῖσθε νὰ συγγορεύσητε ἐν λαμπρὸν βάσι τοῦ Στράους μετὰ τῆς ταπεινῆς ἡμῶν δούλης;

Ἠγέρθη ὅπως λάβω τὴν χεῖρα αὐτῆς, ὅπως τὴν περιβάλω ἐντὸς τῶν ἀπλήστων βραχιόνων μου, ὅπως συγγορεύσω μετ' αὐτῆς εἰς τοὺς μελαγχολικοὺς ἤγους μικροῦ τινος Γερμανικοῦ κλειδοκυμβάλου. . . Ἀλλ' ἀνεμνήσθην πάραυτα τῶν ἐν Σπιελβέργη φίλων μου, τῶν ἐν ταῖς ἀτυχίαις συντρόφων, καὶ ἐθεώρησα τὴν εὐειδῆ χορεύτριαν, λέγων αὕτη μετὰ πολλῆς τῆς μελαγχολίας.

— Οἴμοι! εἰμὶ πολὺ βαρὺς διὰ τὸ βάσιον. . . Μοὶ φαίνεται ὅτι αἰσθάνομαι εἰς τοὺς πόδας μου τὸ βάρος τῶν ἀλύσεων, αἵτινες μωλωπίζουσι τοὺς δυστυχεῖς μου συντρόφους! Συγχορήσατέ με!

— Σὰς συγχωρῶ καὶ σὰς οἰκτερῶ! ἀπήνησεν ἡ νεάνις.

— Οἰκτεῖρατε τοὺς φίλους μου, δεσποσύνη· πάσχουσιν, ἀποθνήσκουσιν καὶ δὲν σὰς εἶδον!

Ἡ Αἰκατερίνα κατηρυθρίασε, καὶ μὲ ἀπάντησεν, ἀποστρέφουσα τὴν κεφαλὴν καὶ χαμηλὴ τῆ φωνῇ:

— Ὄφειλω νὰ τοὺς οἰκτερῶ δι' οὗτι πάσχουσιν!

Ἡ πρὸς τὴν δυστυχίαν συμπάθεια τῆς Αἰκατερίνης προσέθη μέχρι θυσίας, ἧτις μοὶ ἐφαινετο μεγίστη εἰς Γερμανίδα· δὲν ἐβάλλισε δι' ὅλης τῆς ἑσπέρας! ἐκάθησε πλησίον μου, ἠρώτησε τὸ ὄνομά μου, ἠθέλησε νὰ γνωρίσῃ τὰς ἀνίας, τὰς ἠδονάς, τὰς ἀσχολίας ὅλης τῆς νεότητός μου, καὶ διηγήθη εἰς τὴν ἐρατεινὴν ταύτην Διδῶ, ὅσον ποιητικώτερον ἠδυνάμην, τὸ δεύτερον ἄσμα τῆς ἀλγεινῆς Αἰνεάδος μου!

Εἰς τὸ ἠλιθερώτατον ἢ ὠραιότερον ἐπεισόδιον τῆς μυστικῆς ταύτης συνομιλίας συνέθη πράγμα τι ἀπλούστατον, ἀλλὰ φανέν μοι ἐρασιμώτατον· φάσσα τις ἔπτη αἴφνης εἰς τὴν αἴθουσαν καὶ ἤλθε νὰ καθίσῃ γογγύζουσα ἐπὶ τοῦ βραχιόνος τῆς νεάνιδος· ἡ Αἰκατερίνα ἐσφινξε ἐντὸς τῶν δύο αὐτῆς χειρῶν τὸ εὐνοούμενόν της πτηνὸν, καὶ ἐπλησίασεν αὐτὸ εἰς τὰ χεῖλη τῆς· τὸ τολμηρὸν πτηνὸν ἤρχισε νὰ κεντᾷ διὰ τοῦ ῥάμφους του, κατὰ τὴν ἀξέπαινον του συνήθειαν, τὸ στόμα τῆς νεαρᾶς του δεσποίνης. . .

Ἀλλὰ δὲν θέλω σὲ εἰπεῖ, τίς ἐκ τῶν δύο μᾶλλον τὸ φιλῆμα τὸ τρυφερὸν ἐδίδαξ' εἰς τὸν ἄλλον.

Ἡ ἀνάμνησις τῆς Αἰκατερίνης καὶ ἡ εἰκὼν τῆς μικρᾶς ταύτης ἀθωοτάτης σκηνῆς δὲν μ' ἀφήκεν νὰ κοιμηθῶ· ἐάν ἀπεκοιμώμην ἐκείνην τὴν νύκτα, ἠθελον ὀνειρευθῆ βεβαίως φάσσαν καὶ ἐρατεινὴν νεάνίδα.

4.

Ἡ εὐμένεια τοῦ Κ. Βέγραθ ὑπῆρξε θαυμασία, καὶ εὐγνωμονῶ αὐτῷ εἰσέτι καὶ σήμερον μακρόθεν ἐν τῇ διανοίᾳ μου! ἄπαξ ἡ δὲ τῆς ἐβδομάδος, ἀφ' οὗ κατεκλίνοντο ἅπαντες οἱ δεσμῶται τοῦ φρουρίου, μὲ ἄφινε νὰ διέλθω μυστικῆν τινὰ πύλην τῆς φυλακῆς ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν δύο ἀφωσιμένων ὑπρετῶν, δύο ἀληθῶν φίλων, ὀνομαζομένων Κράλ καὶ Σχίλλερ, τῶν ἐκλεκτῶν δεσμοφυλάκων, οὓς ἐγνωρίσατε βε-

βαίως ἐν τοῖς ἀπομνημονεύμασι τοῦ Σιλβίου Πελλίκου.

Ἡ χαρὰ, ἦν μοὶ ἐνέπνεε τὸ μυστήριον τῶν ἠδονικῶν ἐκείνων περιπάτων εἰς τὰς μελαγχολικὰς πεδιάδας τῆς Βρύννης, ἐταράττετο πολὺ συνεχῶς ὑπὸ τῆς ἀπουσίας τῆς συζύγου μου, τῆς Αἰμιλίας μου, ἧτις μὲ ἐθρήνει, ἀναμφιβόλως, καὶ ὑπὸ τῆς ἀναμνήσεως τῶν ταλαίων ἐκείνων συμπολιτῶν μου, ὧν δὲν εἶχον πλέον τὸ δικαίωμα νὰ λέγωμαι ἐν τῇ ἀτυχίᾳ σύντροφος! Ἐν τούτοις, σύγγνωτε ὅπως σὰς ἀναφέρω τοῦτο πρὸς ἔπαινον μου· χάρις εἰς τὸν προβληματικὸν τοῦ προσκεφαλαίου μου πλοῦτον, ὑπεχρέωσα τὸν ὑπεπιμελητὴν τῆς Σπιελβέργης νὰ ἀποδώσῃ εἰς τὸν φίλον μου Σίλβιον τὰ ὄμματόυαλά του, ἅτινα τῷ εἶχον λάβει, καὶ ξύλινόν τι περόνιον ὅπερ τῷ εἶχεν ἀφαιρεθῆ ἐκ διαταγῆς τῆς Α. Μ. τοῦ αὐτοκράτορος!

Μυστηριώδης τις σκέψις, τερπνοτάτη τε ἄμα καὶ ἀλγεινοτάτη, συνετάραττε τὴν εὐδαιμονίαν καὶ τὴν ἐλευθερίαν μου ταύτην· ἡ τρυφερότης τῆς Αἰκατερίνης δι' ἕνα αἰγμάλωτον, δι' ἕνα δυστυχῆ, ὡς ἐμὲ, μὲ ἐθελγεν ἄμα καὶ μὲ ἐτρόμαξεν. Ἡ πτωχὴ κόρη ἐπενέει ὑπὲρ ἐμοῦ θαύματα ἀφωσιώσεως, δὲν τολμῶ νὰ εἶπω θαύματα ἔρωτος· ὠργίζετο ἐμμανῶς καθ' ὅσον δὲν μὲ ἠγάπων ἀρκετὰ κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς, καὶ ἐξηλοτύπει τὰς νέας γυναῖκας τῆς οἰκογενείας τῆς, ὅσαι μὲ ἠγάπων ὀλίγον πολὺ, ὡς ἔλεγε· περιεποιεῖτο τὸν ἰατρὸν τῆς Σπιελβέργης, σκεπτομένη περὶ τῆς υγείας μου, ἧτις δὲν ἦτον ἀρίστη· περιεποιεῖτο τὸν πνευματικὸν τῆς φυλακῆς, ἀναλογιζομένη ἴσως τὴν ἐπιβρόχην τῆς πνευματικῆς παραμυθίας εἰς τὰς κοσμικὰς δυστυχίας· περιεποιεῖτο ὅλους τοὺς κλειδούχους τῆς εἰρκτῆς, ἱκετεύουσα αὐτοὺς ὅπως μὴ διαταράττωσι, διὰ τοῦ κρότου τῶν μοχλῶν, τὰς τελευταίας ὥρας, τὰ τελευταῖα ὄνειρα τοῦ ἔωθινου μου ὕπνου. Ἐμίσει τὴν πατρίδα μου, διότι ὁ πατριωτισμὸς ἐγένετο παραίτιος τῆς ταπεινώσεως καὶ τῆς θλίψεως τῆς ἡττῆς· κατηράτο τὴν Αὐστρίαν, διότι ἡ Αὐστρία μὲ κατεδίκασεν· ἀλλ' ἐλάτρευε τὸν Κ. Βέγραθ, τὸν καλοκάγαθον ὑπεπιμελητὴν, ὅστις ᾤκτειρε τὰ πάθη καὶ τὴν ἀθλιότητά μου· τέλος, χωρὶς ποτε λόγους τις νὰ μοὶ ἀποκαλύψῃ τὸ πάθος αὐτῆς, ἐνόησα εὐκόλως ὅτι ἐγενόμην, ἀπὸ τῆς ἑσπέρας μέχρι τῆς πρωίας, ὁ πρῶτος ἔρως τῆς εὐγενούς ταύτης Αἰκατερίνης.

Ἡμέραν τινὰ ὁ Κ. Βέγραθ μοὶ ἐνεχείρισε, χωρὶς νὰ τὴν ἀναγνώσῃ, ἐπιστολήν, ἀπευθυνομένην πρὸς ἐμὲ, ἣν ἀρτίως ἔλαβε διὰ τοῦ αὐτοκρατορικοῦ ταχυδρομείου τῆς Βρύννης· ἡ ἐπιστολὴ αὕτη περιεῖχε τὰς ἀκολουθοῦσας λέξεις, γεγραμμένας εἰς τὴν Ἰταλικὴν:

« Ἐπειδὴ ὁ δεσμώτης Κελλίνης ἔχει τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ ἐξέρχεται μυστικῶς τοῦ φρουρίου, » πρὸς περιδιάβασιν εἰς τὰ πέριξ τῆς Σπιελβέργης, » τὸν παρακαλῶ νὰ ἔλθῃ ταύτην τὴν ἑσπέραν, εἰ » δυνατὸν, εἰς οἰκίσκον τινὰ λευκὸν, κείμενον εἰς τὰ

» ἄκρα τοῦ δάσους, πλησίον τῆς πύλης τοῦ κοιμητηρίου». Ζήτω ἡ νέα Ἰταλία!

Εἰς Φίλους.

Κατὰ τὴν ἑσπέραν τῆς αὐτῆς ἡμέρας ἐζήτησα παρὰ τῆς εὐμενείας τοῦ ὑπεπιμελητοῦ ἡμῶν τὴν ἄδειαν τοῦ νὰ κάμω τὸν συνήθη μου περιπάτον. Ὁ Κ. Βέγραθ μὲ ἠρώτησε μειδῶν.

— Πρόκειται ἄρα γὰρ εἰς τὸ γραμματίον τῆς πρωίας ταύτης περὶ συνεντεύξεως ἐρωτικῆς, τὴν ὁποίαν σὰς δίδει ὠραία τις κόρη τῆς Μοραβίας;

— Δὲν γνωρίζω εἰσέτι οὐδὲν, ἀπάντησα· ἀλλ' ἂν ἔχῃ οὕτω, σὰς ὑπόσχομαι νὰ σὰς εἰδοποιήσω κατὰ τὴν ἐπάνοδόν μου.

Ἡ Αἰκατερίνα, ἧτις εἶχεν ἀκούσει τὴν ἐρώτησιν καὶ τὴν ἀπάντησιν ταύτην, μὲ συνεβούλευσε διὰ τῶν τρυφερωτάτων αὐτῆς βλεμμάτων καὶ τῶν ὑποχρεωτικωτάτων αὐτῆς ἀκισμῶν, ὅπως διέλθω ὀλόκληρον τὴν ἑσπέραν μετ' αὐτῆς, μετὰ τῆς οἰκογενείας τῆς εἰς τὴν φιλόξενον αἴθουσαν τοῦ ὑπεπιμελητοῦ· ἀλλ' ἡ περιέργεια μὲ κατέστησεν ἀνελελήμονα διὰ τὴν καλὴν Αἰκατερίναν, καὶ μὲ ὅλα τὰ ὑπ' αἴγους δάκρυα αὐτῆς, ἅτινα προσεπάθει νὰ μὲ ὑποκρῶσῃ, προσποιουμένη ὅτι ἀναγινώσκει μουσικὸν τεμάχιον, ἀπεφάσισα νὰ ἐκτεθῶ, μετὰ τῶν φυλάκων μου, ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, ἧτις ἐμελλε νὰ μ' ὀδηγήσῃ εἰς τὴν πύλην τοῦ κοιμητηρίου.

5.

Δὲν ἤργησα ν' ἀνακαλύψω τὸν λευκὸν οἰκίσκον· οὗτος ἦν χαριστάτη καλύβη, ἠμικεκαλυμμένη ὑπὸ μεγάλου ἐπιστρώματος ἀνθέων· ἐκρύπτετο βεβαίως, διὰ ν' ἀναφαίνεται ὠραιότερα ἐν τῇ ἐκ κληματίδων κρύπτῃ αὐτῆς, καὶ μοὶ ἐφάνη παίζουσα θαυμασίως τὸ πρόσωπον τῆς φιλαρέσκου Γαλατείας.

Ἰπὸ τὴν πρόφασιν τοῦ νὰ λάβω ὀλίγην ἀνάπαυσιν, καὶ νὰ φάγω ὀλίγους πλακούντας τοῦ τόπου, ἐκτύπησα τρέμων τὴν θύραν τοῦ οἰκίσκου· ὁ Κράλ καὶ ὁ Σχίλλερ συγκατένευσαν νὰ μὲ περιμείνωσιν ἐπὶ τοῦ οὐδοῦ τῆς καλύβης· ἡ πύλη ἠνοίχθη ἐνώπιον ἐμοῦ, καὶ εἰσέδυν, ὀδηγούμενος ὑπὸ γέροντός τινος χωρικοῦ, εἰς χαμηλὴν τινὰ αἴθουσαν τοῦ λευκοῦ οἰκίσκου.

— Κύριε κόμη, μὲ εἶπεν ὁ χωρικός, ἡ ὑμετέρα ἀρχοντεία θέλει ἀναυπαθῆ πολὺ καλλίτερον εἰς τὸν ὠραῖόν μου θάλαμον, εἰς τὸν ἐπίτιμόν μου θάλαμον τοῦ πρώτου πατώματος. . . Εὐαρεστήθητε νὰ μ' ἀκολουθήσητε!

Τῷ ἠρώτησα μετ' ἐκπλήξεως δικαίας, — Γνωρίζεις τὸ ὄνομα καὶ τὸν βαθμὸν τοῦ ξένου σου;

— Μάλιστα, κύριε κόμη.

— Καὶ ἀπὸ ποῖον ἔλαβες τὰς πληροφορίας ταύτας διὰ τὸ πρόσωπον ἐνὸς δεσμώτου τῆς Σπιελβέργης;

— Τοῦτο εἶναι τὸ μυστήριόν μου. . .

— Φύλαξον λοιπὸν αὐτὸ, καὶ πρὸ πάντων φύλαξον αὐτὸ καλῶς!

Φθάσας εἰς τὸν θάλαμον, ὅστις μοὶ ἦν ὠρισμένος παρὰ τοῦ ὀδηγοῦ μου, παρ' ὀλίγον νὰ λειποθυμήσω ὡς ἐκ τοῦ πολλοῦ θάμβους, ὡς ἐκ τῆς υπερβολικῆς χαρᾶς τὴν ἐπίτιμον ταύτην αἰθουσαν τοῦ λευκοῦ οἰκίσκου ἀνεμνησκόμεν ὅτι εἶδον ἤδη, ἐκεῖ κάτω, εἰς τὸ ἐν Βενετία μέγαρον μου ἐνομιζόν ὅτι ἀνεγνώριζον καθ' ἑκαστον βῆμα, καθ' ἑκαστον βλέμμα, τὰ ἐπιπλά, τὰ βιβλία, τὰς εἰκόνας, ὅλην τὴν ἐσωτερικὴν πολυτέλειαν τῆς εὐπορείας μου ἐπανεύρισκον εἰς τὴν θέσιν, ἣν ἔδωκα αὐτοῖς ἐν τῷ μικρῷ μου σπουδαστηρίῳ, τοὺς μεγάλους μου ἄνδρας, τοὺς εὐνοούμενους μου ποιητάς, ἅπαν τὸ κλέος τῆς ποιητικῆς Ἰταλίας· ἰδοὺ τὸ ἀριστούργημα τοῦ Φοσκόλου, ὅπερ ἀφῆκα ἡμινηφεγμένον ἐπὶ τοῦ ἀναγνωστηρίου μου· ἰδοὺ τὸ ὠραιότερον ποίημα τοῦ Μόντη, ὅπερ ἐθαύμαζον εἰσέτι, βλέπων παρεϊσθύνοντας εἰς τὸ μέγαρόν μου τοὺς κατασκόπους τῆς Αὐστριακῆς ἀστυνομίας· ἰδοὺ, ἐπὶ τῶν χαρτίων τῆς τραπέζης μου, ἡ θαυμάσιος τραγῳδία τοῦ Σιλβίου Πελλίκου Φ ρ α γ κ ι σ κ α Ρ ἰ μ ἰ ν η, κατατεθλιμμένη διότι δὲν ἀκούει περὶ αὐτὴν τὰς ἐπευφημίας τοῦ θαυμασμοῦ καὶ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ μου. Τότε ἐγονυπέτησα ἐν τῷ μέσῳ τοῦ θαλάμου, καὶ ἀνέκραξα μετ' ἀπαραιμίλλου ἀφελείας·

— Θεέ μου! ποῦ εἶναι λοιπὸν ἡ Αἰμιλία μου; Θεέ μου! ποῦ εἶναι λοιπὸν ἡ σύζυγός μου;

Εἰς ταύτας τὰς λέξεις ὑψηλὴ τις καὶ ὠραία χωρική ἐρρίφθη εἰς τὸν θάλαμον, λέγουσα μετὰ φωνῆς, ἧς ἡ ἡδύτης μοὶ ἐφάνη θεία·

— Κύριε, κύριε, ἰδοὺ οἱ πλακοῦντες τῆς Βρύννης, οὓς ἐζήτησατε!

Παρετήρησα τὴν ἐρασμίαν ταύτην χωρικήν τοῦ λευκοῦ οἰκίσκου. . . Ἐτρόμαξα διὰ τὴν μαγικὴν ταύτην ὄπτασιαν, ἧτις μοὶ παρουσίαζε, δι' οὐρανείου γοητείας, ὅλον τὸ θαυμάσιον ἐξωτερικὸν πλάσματος λατρευομένου! . . . ἐρρίγων, ἐπύρεσσον, ἐσκοτοδινίων . . . ἀφῆκα κραυγὴν τρομεράν. . . καὶ ἔπεσα λειποψυχῶν, ἡμιθανῆς, σχεδὸν νεκρὸς, εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς Αἰμιλίας μου, εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς γυναικὸς μου, ἣν ἐπεκαλέστην.

Συνελθὼν εἰς ἑμαυτὸν καὶ ἔχων τὴν κεφαλὴν μαλθακῶς ἐστηρικμένῃ ἐπὶ τῶν γονάτων τῆς κομησῆς, διέκρινα ἐπὶ τοῦ οὐδοῦ τῆς θύρας τὴν Αἰκατερίναν, ὠχρὰν, ἔμπληκτον, μανιώδη! . . . Ἐπλησίασε βραδυποδοῦσα πρὸς ἡμᾶς, ἀπειλοῦσα διὰ τοῦ βλέμματός· ἐστάθη ἐνώπιον τῆς μυστηριώδους ἐκείνης χωρικῆς, ἧτις προὔκαλει ἅπασαν τὴν ἐξαψὶν τῆς ζηλοτυπίας αὐτῆς, καὶ τῇ εἶπε μετ' ὑπερηφάνου περιφρονησεως·

— Ὁ ἄνθρωπος, ὃν ἀγαπᾶτε, σὰς ἀπατᾶ! . . . Ὁ ἄνθρωπος οὗτος δὲν ἀγαπᾶ οὐδὲν, οὐδένα ἐν Γερμανία . . . Δὲν ἠγάπησε ποτὲ παρὰ τὴν Ἰταλίαν καὶ τὴν σύζυγόν του, ἧτις εἶναι Ἰταλίς! . . . Γνωρίζετε ποῖον ἀγαπᾶτε; λέγετε . . . εἶναι δυστυχῆς τις δεσμώτης τῆς Σπιελβέργης, ὃν ὑποδοξάσαμεν νὰ οἰκτερώμεν ἐν τῇ φυλακῇ . . . τοῦ λοιποῦ ὁ Θεός, ἐὰν θέλῃ, θὰ λάβῃ οἶκτον δι' αὐτὸν . . . Ἰγναίετε!

— Αἰκατερίνα, ἀνέκραξα, λαμβάνων τὴν χεῖρα

τῆς νεάνιδος, ζήτησόν μοι συγγνώμην διὰ τὴν σκληρὰν σου ἀδικίαν, καὶ ἔσο ἡ καλλιτέρα φίλη τῆς Αἰμιλίας μου, ἡ καλλιτέρα φίλη τῆς γυναικὸς μου . . ἦν σοὶ παρουσιάζω!

— Ἡ σύζυγός σας! . . .

— Ναί, ἡ σύζυγός μου, ἧτις θὰ σὲ ἀγαπήσῃ, ἐλπίζω, μετ' ὀλίγον, ἧτις θὰ σὲ ἀναγκαλισθῇ ἀμέσως, ἐὰν τὸ συγχωρῆς!

— Κυρία, ἐψέλιξεν ἡ προστάτρια ἐρωμένη μου, δεχομένη τοὺς ἀσπασμούς τῆς κομησῆς, γενηθήτω τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου· σεῖς μὲν παρηγορεῖτε τὸν δεσμώτην μας καθ' ἑκάστην ἑσπέραν, ἐγὼ δὲ θέλω ἐπαγρυπνεῖ ἐπ' αὐτοῦ δι' ὅλης τῆς ἡμέρας.

6.

Ἡ Αἰμιλία δὲν εἶχε προλάβει τὴν χάριν μου, εἰμὴ κατὰ τρεῖς ἢ τέσσαρας μῆνας μόνον τὴν 1 ἰανουαρίου 1826 ἡ ἀστυνομία τῆς Βρύννης μοὶ ἐνεχείρησεν Αὐτοκρατορικὴν διαταγὴν, ἀποδίδουσαν μοι τὴν ἐλευθερίαν, τὴν περιουσίαν, τὴν ζωὴν!

Τὴν παραμονὴν τῆς ἀναχωρήσεώς μου διὰ Βιέννην, ἐκαθήμεθα ἡ Αἰκατερίνα, ἡ σύζυγός μου καὶ ἐγὼ εἰς τὸν μικρὸν ἐπίτιμον θάλαμον τοῦ λευκοῦ οἰκίσκου· παρεκάλεσα τὴν ἀνεψιάν τοῦ Κ. Βέργραθ νὰ δεχθῇ τὸ πολυτιμὸν μου προσκεφάλαιον, ὡς δεῖγμα τῆς φιλίας μου καὶ τῆς εὐγνωμοσύνης μου.

— Διὰ νὰ δεχθῶ παρόμοιον δῶρον, μοὶ εἶπεν ἡ νεάνις, πρέπει νὰ γνωρίζω κατ' ἀρχὰς τί ἀξίζει καὶ τί σημαίνει· τὸσαῦτα ἐφλυάρησαν ἐν τῇ φυλακῇ, διὰ τὸ μυστηριώδες τοῦτο προσκεφάλαιον. . . θὰ παραδεχθῶ παρ' ὑμῶν οὐχί ἠσαυρόν, ἀλλ' ἀνάμνησιν ἀπλῶς.

— Θάρσει, ἀγαπητὴ μου Αἰκατερίνα, τῇ ἀπάντησε πάραυτα ἡ κομησῆς Αἰμιλία· δὲν πρόκειται ἡ περὶ εὐτελοῦς τινος προσκεφαλαίου, τὸ ὅποιον κατέβρεξα ἄλλοτε διὰ τῶν δακρύων μου, τρέχουσα νυχθημερόν ἐπὶ τῆς οδοῦ τῆς Βιέννης, ἐνθα μετέβαινον ὅπως ἐπικαλεσθῶ ὑπὲρ τοῦ συζύγου μου τὸ γενναῖον ἔλεος τοῦ Αὐτοκράτορος. Βραδυτέρον, εἶναι ἀληθές, μετεχειρίσθην μοναδικὸν τι στρατήγημα, ὅπως ἐφελευσῶ ἐπὶ δυστυχούς τινος δεσμώτου τὴν εὐμένειαν ὅλων τῶν δεσμοφυλάκων του· κατήγγεila, ἐν ἐπιστολῇ ἀνωνύμῳ, εἰς τὸν θεῖόν σας, τὸν ὑπετιμελητὴν τῆς Σπιελβέργης, φανταστικὸν πλοῦτον, κεκρυμμένον ὑπὸ τοῦ Κ. κομητοῦ Κελλίνης ἐντὸς τῶν πτελῶν τοῦ προσκεφαλαίου του· πολλάκις τὸ ψεῦδος δύνανται νὰ χρησιμεύσῃ εἰς τι δίκαιον, καὶ ὁ ἄθωός μου δόλος ἐπήνεγκεν εὐτυχίαν εἰς τὸν πτωχὸν δεσμώτην!

Τὸ προσκεφάλαιον τῆς Αἰμιλίας ἦν προῶρισμένον ὅπως ἐπενεργήσῃ καὶ αὐτὴς ἐπὶ τοῦ ιδιωτικοῦ μου βίου· δύο ἔτη μετὰ τὴν εἰς Βενετίαν ἐπανοδὸν μου, ἡ Αἰμιλία ἔπαυσε τοῦ ζῆν! . . . Ἐσπέραν τινὰ τοῦ ἀκολούθου ἔτους, ἐν ᾧ ἤμην ὅλος παραδεδωμένος εἰς τὴν ἀνάμνησιν ἐκείνης, ἦν ἀπώλεσα, ἐκείνης, ἦν ἠγάπησα, ὑπηρέτης τις ἦλθε νὰ μ' ἀναγγεῖλῃ τὴν

ἐπίσκεψιν νέας κυρίας, ἐκφρασάσης ζωηροτάτην ἐπιθυμίαν νὰ μ' ὀμιλήσῃ· διέταξα τὸν θαλαμηπόλον μου νὰ τὴν εἰσαγάγῃ εἰς τὴν αἰθουσαν, καὶ μετ' ὀλίγον, ὅταν προχώρησα πρὸς αὐτὴν ὅπως τὴν ὑποδεχθῶ, εἶδον ἐμφανιζομένην τὴν εὐεῖδῃ παρθένον τῆς Σπιελβέργης, τὴν καλὴν καὶ ἀξιολάτρευτον Αἰκατερίναν!

— Κύριε κόμη, μοὶ εἶπε, συγγνωτέ μοι διότι ἦλθον νὰ σὰς λυπήσω διὰ τῆς παρουσίας μου καὶ τῶν λόγων μου· αἱ ἐφημερίδες τῆς Αὐστρίας μᾶς ἀνήγγειλαν τὸν θάνατον τῆς κυρίας κομησῆς Κελλίνης· ἐνεθυμήθην πόσον εὐσεβῆ ἐπιστημότητα εἶχε δι' ὑμᾶς ἐν τῇ φυλακῇ τῆς Βρύννης τὸ προσκεφάλαιον, τὸ ὅποιον ἡ ὠραία σας Αἰμιλία κατέβρεξε διὰ τῶν δακρύων· μοὶ τὸ ἐδῶκατε ὡς ἀνάμνησιν τῆς εὐγνωμοσύνης σας φιλίας, καὶ σὰς τὸ φέρω ὡς ἱερὸν λείψανον τῆς ἐρώσεως θρησκείας σας!

— Αἰκατερίνα, τῇ ἠρώτησα, ἀσπαζόμενος τὰς ὁλως τρεμούσας χεῖρας αὐτῆς, ἦλθες μόνη εἰς Βενετίαν;

— Μόνη.

— Καὶ ποτε σκοπεύεις ν' ἀναχωρήσῃς;

— Σήμερον.

— Οὐχί! . . . Μεῖνον εἰσέτι πλησίον μου Αἰκατερίνα . . . Πρόσμενον!»

(Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ τοῦ Louis Lourine)

ΣΥΜΜΙΧΤΑ

ΑΝΕΚΔΟΤΑ. Ὁ Κοσκιούστας, στρατηγὸς Πολωνός, περιφίμος διὰ τὴν ἀφοσίωσίν του εἰς τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς πατρίδος του, ἤθελε νὰ ἐξαποστείλῃ φίλας τινὰς οἰνοῦ εἰς ἕνα ἐκ τῶν φίλων του, διαμένοντα μακρὰν. Ἐπεφόρτισε νεανίαν τινὰ, ὀνόματι Τέλκερ, διὰ νὰ μεταφέρῃ αὐτὰς καὶ τῷ ἐδάνεισε διὰ τὸ μικρὸν τοῦτο ταξίδιον τὸν ἵππον, οὗ συνήθως ἐπέβαιναν ὁ ἴδιος. Ὁ νεανίας, ἐπιστρέψας ἐκ τῆς ἐκδρομῆς του, διεκήρυξεν ὅτι δὲν ἤθελεν ἐπιβῆ πλεον τοῦ ἵππου τούτου, ἐὰν ὁ στρατηγὸς δὲν τῷ ἐδάνειζε τὸ βαλάντιόν του συγχρόνως μετὰ τοῦ ἵππου του. «Διότι, προσέθηκεν, ἐκάστοτε ὁσάκις ἐπαίτης τις πλησιάζει, ἐξάγει τὸν πτελὸν του καὶ ζητεῖ ἐλεημοσύνην, ὁ ἵππος σταματᾷ καὶ ἀποποιεῖται νὰ προχωρήσῃ, μέχρις οὗ δοθῇ μικρά τις ἐλεημοσύνη, ὡστε, μὴ ἔχων ἐπάνω μου χρήματα, ἠναγκάσθην πολλάκις νὰ προσποιηθῶ ὅτι δίδω, διὰ νὰ ἐπιτύχω παρ' αὐτοῦ νὰ ἐξακαλοῦθη τὴν ὁδὸν του.

— Ἡμέραν τινὰ ὁ μέγας Φρειδερίκος, βλέπων ἐρχόμενον τὴν ἰατρὸν του, τῷ εἶπεν: «Ὡς ὀμιλήσωμεν εἰλικρινῶς, ἰατρός, πόσους ἀνθρώπους ἐφονεύσατε εἰς τὴν ζωὴν σας; — Μεγαλειότατε, ἀπήντησεν ὁ ἰατρός, σχεδὸν τριακοσίας χιλιάδας ὀλιγωτέρους, παρ' ὅσους ἡ Ἰ. μ. , ἀλλὰ μετ' ὀλιγωτέρας δόξης, προσέθηκε πάραυτα.

— Ὁ δήμαρχος πόλεως τινος, παρουσιάζων τὰς κλεῖς τῆς πόλεως ταύτης εἰς τὸν ἑρῶτικόν Δον «Με-

γαλειότατε, τῷ εἶπεν, ἡ χαρὰ τὴν ὁποίαν αἰσθανόμεθα, βλέποντες τὴν Ἰ. μ. εἶναι τόσον μεγάλη, ὡστε» . . . καὶ ἐλησμονήσῃ ὅ,τι ἤθελε νὰ εἶπῃ. Κυρίου τις, ὑποδοθῶν αὐτὸν, εἶπε τότε. «Μάλιστα, ἡ χαρὰ, ἦν αἰσθάνεσθε, εἶναι τόσον μεγάλη, ὡστε δὲν δύνασθε νὰ τὴν ἐκφράσητε.»

ΓΝΩΜΑΙ. Ἡ τύχη ὁμοιάζει τὰς πλουσίας ἐκεῖνας καὶ δαπανηρὰς γυναικάς, αἵτινες καταστρέφουσι τοὺς οἴκους, εἰς οὓς ἔφεραν προῖκα πλουσίαν.

Οἱ προφῆται διαθέτουσι κατ' ἀρέσκειαν τὸ μέλλον, οἱ ποιηταὶ τὸ παρελθόν, καὶ οἱ ἐφημεριδογράφοι τὸ ἐνεστῶς.

Τὰ ἀνδρικὰ πλεονεκτήματα εὐρίσκονται, εἰ καὶ σπανίως, παρὰ ταῖς γυναιξίν· αἱ γυναικεῖαι χάριτες εἶναι ἀνεύρετοι παρὰ τοῖς ἀνδράσιν.

Ὅπου ἡ ὑποταγὴ δὲν εἶναι θυγάτηρ τῆς ἀγάπης, ἐκεῖ εἶναι μήτηρ τοῦ μίσους.

Ἐὰν ὀφείλουτός τις ἐνθυμητῶς τὴν καταγωγὴν του, τὸν λησμονοῦσιν· ἐὰν τὴν λησμονήσῃ τὸν ἐνθυμοῦνται.

ΠΟΙΗΣΙΣ.

ΕΡΩΣ.

(Ἐκείρη)

Ἐρωσ· . . .

ὅς ἐν μαλακαῖς παρειαῖς

νεάνιδος ἐννουχέεις.

(Σοφοκλ. Ἄντιγ.)

Καὶ μ' ἔλεγε, καὶ μ' ἔλεγεν ἡ τρυφερὰ φωνὴ τῆς, ὅτε ὑψοῦτ' εἰς οὐρανοῦς ὁ φωτεινὸς πλανήτης, εἰς ὦραν, καθ' ἣν ἄδουσιν αἱ γλοεραὶ κοιλάδες, καὶ εἰς τὴν πόλιν ἄπτονται αἱ σιγηλαὶ λαμπάδες.

Μ' ἔλεγ': Εἰς τὴν ὦραν ταύτην τὴν τερπνὴν ἄς ἀγαπῶμεν· εἶναι ὦρα τῶν ἐρώτων· τῶν στιγμῶν μας ἄς φεισθῶμεν. Μὴ ἀπολεσθῶσ' εἰς μάτην αἱ στιγμαὶ αἱ τῶν ἐρώτων! ἡ ἐγκάρδιος ἀγάπη εἶναι τῶν θεληγῆτων πρώτων. Ναί! τὸ φίλτρον τῆς καρδίας εἶναι ὄντως ἀκτὶς θεῖα εἰς τὸ σκότος τῆς ζωῆς μας· εἶναι μάννα, ἀμβροσία.

Καὶ μ' ἔλεγε κτλ.

Μ' ἔλεγεν: «Ὡς ἀγαπῶμεν· ἐορτὴ εἶναι ὁ ἔρωσ, καθ' ἣν ἡ καρδία ἡμῶν ἐκστατεῖ ἄδ' ἐγκαιρως.

Ἐὰν ἡ ζωὴ μας ἦναι πλήρης ἀπὸ ἀληθείας, ἀληθείας μαύρας ὅμως, ἀλγεινῆς, μεστὰς πικρίας, ἄς κοιμώμεθ' αἰωνίως, κ' ὡς τερπνὴν παραμυθίαν, τῶν ἐρώτων ἄς ροφῶμεν τὴν ὀνειρώξιν τὴν θεῖαν.

Καὶ μ' ἔλεγε κτλ.

Μ' ἔλεγεν: «Ὡς ἀγαπῶμεν· εἶναι ψεῦδος, ματαιότης ὅλα τ' ἀγαθὰ ἐκεῖνα, δι' ἃ πάσχ' ἡ ἀνθρωπότης.

Μόνος, μόνος δὲ ὁ ἔρωσ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πηγάζει, ἀστὴρ εἶναι φεγγόβλος, καὶ τὸν κόσμον καταγαράζει.

Εἶσαι δύο ; θέλεις ζήσει· θνήσκεις, ἐὰν μόνος ᾖς.
Ζῆθι διὰ τὴν ἐράσθη, καὶ ἐράσθητ' ἵνα ζῆς.

Σ. Ι. ΒΟΥΤΥΡΑΣ.

ΚΑΙ Η ΦΙΛΙΑ ΕΦΗΜΕΡΟΝ.

« Ἐκάλεσα αὐτὸν
» καὶ οὐχ ὑπήκουσέ μου. »
Ἄσμα Ἄσμάτων.

« Ὁ ἐξῆς ὑπάρχει νόμος τῆς γῆτρον εὐτυχίας :
» Ἄν ποτε εἶναι μεγάλη, εἶναι ἄνευ διαρκείας. »
Charle Nodier.

Εἰς ἀναμνήσεις τρέπομαι ἀφιπταμένων χρόνων,
ὅποτε εἶχες σὺ ἐμὲ, σὲ εἶχον ἐγὼ μόνον.

Τότε, ἂν σὺ ἐστέναζες, προὐκάλεις στεναγμὸν μου,
κλαίων, συγχρόνως ἔβλεπες ὑγρὸν τὸν ὀφθαλμὸν μου.

Ἐξῶμεν ζωὴν θάλλουσαν ὁ εἷς διὰ τὸν ἄλλον,
πλήρεις ἐλπίδων ψευθεισῶν, ἐλπίδων πλὴν μεγάλων.

Ἡσθένεις ; ἄγρυπνος ἐγὼ τὸν φύλακ' ἄγγελόν σου
μιμούμενος δὲν ἄφινον τὸ προσκεφαλαίον σου.

Ἡσθένουν ; Σὺ ἀνέπτυσσες ἐκπλήττουσαν φροντίδα·
ἐγὼ δὲ ἀνελάμβανον καὶ θάρρος καὶ ἐλπίδα.

Ἐπῆλθον χαλαρώσεως στενῆς φιλίας χρόνοι·
τὸ τί ὑπέστην, ἡ ἐμὴ καρδία οἶδε μόνη.

Ἐπῆλθον δυστυχήματα· τρανὴ θυσία τότε
ἴσχυσε, κ' αἱ ἡμέραι μας ἀνέβαλον αἱ πρῶται.

Καὶ αὗται πλὴν λεπτοφυεῖς πομφόλυγες ὑδάτων
ἔσβυσαν, εἰς τὸ ἄπειρον ὡσπερ ἀστήρ διάττων.

Καὶ περιθλέψας πέριξ μου μὲ ἐκπληξιν καὶ ζάλην,
μόνος εὐρέθην, κάλαμος εἰς ἔρημον μεγάλην.

Σπαραξικάρδιος στιγμή ! ἔκλαυσα ὡς παιδίον,
σφοδροὶ ἐτάραξαν σπασμοὶ τὸ πάσχον μου σαρκίον.

Μὲ εἶδε τότε ἄνωθεν τὸ ὄμμα τοῦ Ἵψίστου·
μὲ εἶδε καὶ εἰς ἄνθρωπος μὲ ἄγλος τῆς ψυχῆς του.

Ὅσῳ ἂν ἴδω εὐτυχεῖς εἰς τὸ ἐξῆς ἡμέρας,
τοσοῦτῳ θέλω αἰσθανθῆ αὐτὰς ἐπαχθεστέρας.

Οὕτω καὶ θάλλον δένδρον τι ὑψοῦται μεγεθύνον·
πλὴν, στερηθὲν τῶν θαλπυρῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων,

μαραίνον εἰς ὠχρότητα βραδείαν ὑποκύπτει,
καὶ ὑπὸ κτύπημα βαρὺ τοῦ ὑλοτόμου πίπτει.

Ἐὰν δὲ θῆμα ἄθλιον ὑπάρξω ἀτυχίας,
ὁ ἄγγελός μου τότε ποῦ ὁ τῆς παραμυθίας ;

Ἄς στρέψω τάχιτ' ἄλλαχού τὸν διαλογισμὸν μου,
ἵνα μὴ ἴδω φθάνοντα ταχὺν τὸν ὀλεθρὸν μου.

Ὡ, τοῦ ἀνθρώπου ἡ ζωὴ δὲν εἶν' εὐδαιμονία,
ἀλλὰ μαρτύριον σκληρὸν, ἀστείρευτος πικρία.

Ὅποια στοργὴ ἄλλοτε ! Ὅποια τρυφερότης !
ἐλαττουμένη νῦν φροντίς, αὐξάνουσα ψυχρότης.

Ὡ συγκινήσεις ἱεραὶ, ὦ δάκρυα ἡδέα,
δὲ ἐμὲ ἤδη ὄνειρον, ἀναμνήσεις, ἰδέα.

Ἀπέραντον διάστημα καὶ σκιερῶν ὁρέων
καὶ ἀχανοῦς ὠκεανοῦ νὰ μᾶς χωρίζη πλέον

Θὰ εἶναι πάντῃ περιττόν· φρικῶδες ἄλλο χάσμα
ὁ πανδαμάτωρ βυσσορφεῖ εἰς τοῦ Θεοῦ τὸ πλάσμα·

Μήπως ἡ ἀπομάκρυνσις ἡ τόσον ἀπευκαΐα
(πλὴν ἀπευκαΐα δι' ἐμὲ), ὑπάρχει ἀμοιβαία ;

Ποῖα ἐν σοὶ ἀνάπλασις συνέβη ὀλεθρία,
(πλὴν ὀλεθρία δι' ἐμὲ), μοὶ εἶναι ἀπορία.

Ἄλλ' οἴκτου θὰ ἦν ἄξιον, ἀποτροπαίου φρίκης,
ἂν ἐγεγόνειν ἔνοχος τοιαύτης καταδίκης.

Ὅμως καὶ τὸ ποτήριον δὲν γεύομαι τῆς λήθης,
εἰς τὴν ἀθλίαν μου ζωὴν ἀνάγκη ἐγενήθης.

Ὡς τὸ ἡλιοτρόπιον ὁ νοῦς μου πρὸς σὲ τείνει·
εἶσαι χαρὰ τοῦ βίου μου καὶ ἀσπαστὴ ὀδύνη.

Θέλεις τὴν ἀπομάκρυνσιν. Ἵπταίω. Συνειθίζω.
Μὲ εἶδες πάντοτ' εὐπειθῆ· θὰ μ' ἴδης· τὸ ἐλπίζω.

Λοιπὸν μακρὰν μου τὸ γλυκὺ καὶ εὐγενὲς σου ἦθος !
μακρὰν μου τῶν χαρίτων σου τῶν θελκτικῶν τὸ
πλήθος !

Κάτοπτρον ἄλλων τὸ λοιπὸν τ' ὠραῖον πρόσωπόν σου·
ἐγὼ μακρὰν ἐκ τῶν ἐμῶν μεγάλων ὀφθαλμῶν σου,

Νὰ στερηθῶ τὸ συμπαθὲς, τὸ ἀδολόν σου βλέμμα,
ὅσπερ ζωὴν μετέδιδεν εἰς τὸ ψυχρὸν μου αἷμα.

Εἶεν. Θεέ μου, χάρισον τῷ . . φίλῳ μου ὑγείαν,
δὸς καὶ μακραίωνα ζωὴν αὐτῷ κ' εὐημερίαν.

ΚΛΕΟΜΕΝΗΣ.

Αἰνίγματα.

Ἡ κτῆσις μου ὑπόληψιν ἔς τὸν ἄνθρωπον προσθέτει·
ἂν λείψουν τὰ δύο πρῶτά μου, θὰ σοῦ ἀφήσω ἔτη.

Ἀπλοῦς ποιμὴν κατήτησα, κριτῆς θεῶν νὰ γείνω
κριτῆς ἀνθέων γίνομαι, ὁ ἥμιους ἂν μείνω.

Εἰδοποίησις.

Ἐνεκα τοῦ προλόγου τῆς ΝΕΑΣ ΕΠΤΑΛΟΦΟΥ,
τὸ μυθιστόρημα ἐκδίδεται ἐν τῷ παρόντι φυλλαδίῳ,
εἰς ἥμισυ τυπογραφικὸν φύλλον ἀνθ' ἑνός, ὡς ἐν τῷ
Προγράμματι ὑπεσχεθῆμεν. Ἐν τοῖς λοιποῖς φυλλα-
δίοις θέλομεν βαδίσαι συνεπῶς πρὸς τὸ Πρόγραμμα
ἡμῶν. Ὅσον δὲ διὰ τὰς λοιπὰς ἐλλείψεις, αἵτινες
πιθανὸν νὰ εὐρεθῶσιν ἐν τῷ φυλλαδίῳ τούτῳ, εὐελ-
πιστοῦμεν ὅτι θέλομεν τύχει τῆς συγγνώμης τοῦ
δημοσίου, ἀναλογιζομένου τὰς ἀναποφευκτοῦς δυσ-
χερείας, ἃς συνεπάγεται ἡ ἀρχὴ πάσης ἐπιχειρήσεως
καὶ πρὸ πάντων δημοσιογραφικῆς, καθ' ὅσον μάλιστα
ὁ σκοπὸς ἡμῶν ἔσται ἀείποτε ἡ ὁσημέραι ἐπὶ τὸ βέλ-
τιον καὶ οὐχὶ ἐπὶ τὸ χεῖρον προαγωγὴ, ὡς συμβαίνει
ἐπὶ τὸ πολὺ ἐν τοῖς τοιούτοις συγγράμμασιν, εἰς ἃ
δύναται τις νὰ ἐφαρμόσῃ τὸ τῆς παροιμίας : ὦ δ ἰ-
ν ε ν ὄ ρ ο ς κ α ἰ ἔ τ ε κ ε μ ὦ ν.

ΟΙ ΕΚΔΟΤΑΙ,